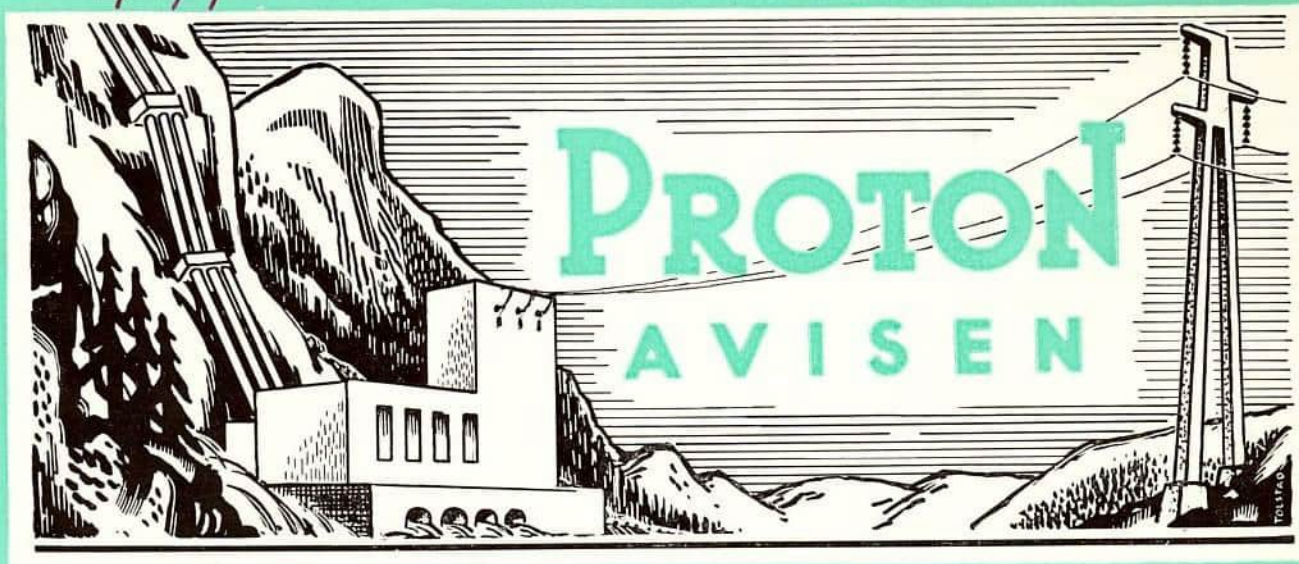

FA

Nr. 1
April 1957
9. årgang

Åpne øyne!

Å ha åpne øyne vil slett ikke i alle tilfelle si å se. Det er så meget som kan forvanske synet. Vi lar oss så lett forblinde av alt som er anerkjent riktig at vi glemmer å se etter det riktige.

Wig.

PROTON

AVISEN

Nr. 1 / 9. årgang. * * * April 1957.

BEDRIFTSBLAD FOR MEDARBEIDERE
I FIRMAET OG DETS DATTERSELSKAPER

Utgiver: Aksjeselskapet Proton, Rosenkrantzgt. 11, Oslo.
Ekspedisjon i Reklameavdelingen.

Redaktører: Arne Pran og Per Wigboldus.

Det nytter ikke!

Vi strever etter å lykkes i livet. Men hva vil det egentlig si å lykkes. Vi har så alt for lett for å blande det å lykkes sammen med materiell fremgang. Men lykken kan ikke bedømmes hverken etter bankkontoens omfang eller etter den posisjon man har vunnet frem til. Det er ikke spørsmål om hva man har brakt det til i livet. Det er spørsmål om hva man har gjort ut av sitt liv. Det siste spørsmål er ikke et spørsmål om materiell glans eller makt. Det er et spørsmål om indre glans, en glans som ikke kan sees, men som til gjengjeld kan føles. Evig jaget av vårt arbeid som er så forferdelig viktig finner vi ikke tid til å bekymre oss om vår rent menneskelige utvikling. Vi konsentrerer oss om å sørge for materiell sikkerhet helt til dette spørsmål dominerer oss fullt og helt, og vi en vakker dag våkner opp til en trykkende indre tomhet. Vi forsøker kanskje å dekke over den med materielle goder, men vi merker at vi er gått glipp av noe vi ikke lenger kan ta igjen. Kanskje minnes vi at vi engang i ungdomsdagene eide noe uendelig verdifullt, som er gått tapt i det daglige strevet. Idealismen er vekk. Det er ikke plass for idealister i de modne, voksne menneskers verden. Men denne verden er jo vår! Det er oss selv som ikke gir plass til idealismen. Det er oss selv som undertrykker den. Hvorfor gjør vi det? Er det ikke fordi vi innbilder oss at det ikke nytter annerledes? Vi skyver ansvaret fra oss og begraver oss i misnøye.

Misnøye er et tidens tegn. Vi har alle en hang til å være misfornøyd. En kunne fristes til å sammenlikne med tuberkulose. Smittsom, snikende, langsomt drepende tærer misnøyen på vår virkelyst, på vårt initiativ. Den må bekjempes. Men midlet er ikke å få alle ønsker oppfylt — å se sitt livs drømmer bli til virkelighet. Det er bare noe vi tror vi vil. Noe vi bruker som skalkeskjul for å dekke over den egentlige grunnen til misnøye. En grunn vi kanskje ikke engang overfor oss selv har vilje til å se i øynene. Det er så fristende å la seg beherske av misunnelse, å legge merke til hvor meget bedre de andre tilsynelatende har det enn en selv. Når en da samtidig beklemmes av følelsen ikke å lykkes, så tar misnøyen overhånd. Men har vi ikke heller grunn til å være takknemlige for at vi har det så godt som vi i virkeligheten har det. Kunne takknemligheten vinne over misnøyen, så ville vi sikkert få det enda bedre enn vi har det i dag, fordi vi da ville lykkes bedre.

Hvor ofte klager vi ikke over for lite tid. Vi rekker ikke det vi skulle. Alt er masete og vi har lett for å glemme en rekke ting vi burde passe på. Vi strekker ganske enkelt ikke til. Men hvem har mot til å stille det intrikate spørsmål: Hvorfor strekker jeg ikke til; hvorfor har jeg ikke tid? Frykter du svaret? Det kunne kanskje være ubehagelig for noen og hver av oss. Det er en edel kunst på den riktige måten å kunne si nei, slik at du ikke påtar deg mer enn du kan make. Det er ditt ansvar at du sier nei i tide. Alle vil være tjent med det.

Det nytter ikke! Jeg alene kan ikke utrette noe! Det er to livsløgnere som vi alle så altfor lett lar oss fange av. Med dem kan vi dempe på vår dårlige samvittighet — ja, vi kan bent frem bedøve den.

Men hvor skal forbedringen begynne, hvis de ikke begynner hos den enkelte. Det er jo samspillet av alle enkeltledd som tilsist skaper helheten. Vil vi forbedre helheten må vi forbedre leddene og deres samvirke. Hvem skulle våge å påstå at hun eller han er et fullkomment ledd i samspillet. Men i stedet for å kritisere seg selv er det så meget lettere å skyve ansvaret over på andre. Helst får systemet ta skylden. Systemet er så upersonlig, så ufølsomt. Det tar seg sikkert ikke nær av å få skylden for våre svakheter. Vi glemmer så lett at selv det aller beste system må svikte, hvis vi som systemet bygger på, ikke holder mål. På den annen side overser vi det faktum at selv et meget mangelfullt system vil være utrolig effektivt, hvis vi alle gjør vårt beste og hvert enkelt av oss virkelig følger seg personlig ansvarlig for resultatet.

Jo større systemet er, desto vanskeligere er det for det enkelte ledd å gjøre seg individuelt gjeldende. Men leddet er ikke mindre viktig av den grunn. Tvert imot stiger kravene til leddene som individer, fordi faren for å la seg beherske av følelsen av maktesløshet stiger etterhvert som en mister kontakten med helheten. Vi må derfor beflittige oss på å holde kontakten ved like. Kunne det ikke vær et forsøk verd å bidra til denne kontakten. Kanskje det nytter.

Si ikke at det ikke nytter. Du vet så innerlig godt at du ennå ikke har prøvet. La deg ikke forblende av alle andre som påstår at de har prøvet. De har sikkert ikke prøvet ordentlig. Det er de utrettelig gjentatte forsøkene som fører til resultater. Måtte du ikke i sin tid først lære å krype før du kunne gå, og hvor mange forsøk måtte ikke til før du mestret kunsten å gå uten å falle. Men du ga da ikke opp enda resultatet av og til kunne være bokstavelig trist. Du ga ikke opp, og det nytter.

Wig.

En liten orientering om Protons organisatoriske oppbygging

Alene tittelen som får stå for redaktørens regning, kan skremme noen og hver, og så skal det jeg vil (les: er blitt tvunget til å) skrive om ikke avfattes i høytidelige ordlag. Ja, gjør det, den som greier det!

Vil en ha sikrest mulig men også tørrest mulig opplysning om et begrep, så er det bare å slå opp i et passende leksikon. Om organisasjon ville en da finne noe slikt som dette:

»Organisasjon kan defineres på forskjellig måte og begrepets innhold er ganske skiftende. Bedriftsorganisasjon er et ordnet system av regler som er fastsatt av en bedrifts ledende organer. Mer reelt innbefatter man organisasjon under begrepet den organisatoriske strukturoppbygging dvs. anordning av personlige og tekniske hjelpemidler og deres koordinering i bedriftens virksomhet for å oppnå bedriftens ledende mål. Jfr. også instansplan, linjeorganisasjon.»

Ja, det var meget rart på en gang. La oss begynne med det grunnleggende: Bedriftens ledende organer:

I vårt firma er Styret den øverste myndighet under generalforsamlingen. Ifølge vedtektene skal dette bestå av inntil 9 medlemmer med to varamenn. I dag består Styret av direktør Aage Figenschou (formann), høyesterettsadvokat Claus Wiig, skipsreder Kr. Jebsen, ekspedisjonssjef D. Mellum, adm. direktør T. Dehli Jemtland og direktør D. Waage. Som personlig varamann for ekspedisjonssjef Mellum fungerer overingeniør Hallvard Nordberg.

Styret gir vanligvis generelle fullmakter og beskjeftiger seg ikke med detaljer ved firmats daglige drift. Styret behandler saker av prinsipiell betydning når det gjelder selskapets politikk og målsetning og tiltak som medfører store utlegg eller økonomiske forpliktelser.

Firmaet tegnes (forpliktet ved underskrift) av styreformann og to styremedlemmer i fellesskap. For øvrig har Styret meddelt kollektiv prokura til 8 ledende funksjonærer, dvs. »de er bemyndiget til i alt, hva der hører til driften av fullmaktgiverens forretning, å handle på hans vegne og tegne firmaet. Dog må prokuristen ikke uten uttrykkelig bemyndigelse avhende eller behefte fullmaktgiverens faste eiendomme» (fimaloven). Kollektiv prokura betyr at det minst må være to om tegningen.

Firmaets administrative ledelse består i dag av administrerende direktør Jemtland, hans stedfortreder, direktør Waage, og lederen av den merkantile avdeling, disponent Astrup. En av bedriftsledelsens vesentligste funksjoner er organisering av bedriften.

Instansplanen er den plan som viser instansforholdet i bedriften, dvs. fordelingen av autoritet og ansvar mellom over- og underordnede. Den gir overblikk over de ansattes myndighet og ordregivningsrett. Linjeorganisasjon kaller man en instansplan, som kjennetegnes ved at hver underordnet har en nærmeste overordnet sjef som gir ordre. En slik ordning har lett for å virke stivbent, og imøtekommer ikke de krav som i dag stilles til samarbeidet innen firmaet.

Bedriften er en enhet der de enkelte ledd må virke sammen. Man kan aldri få en oppdeling i avdelinger som er slik avgrenset at det innbyrdes samarbeide mellom dem blir unødvendig. Det ville også i praksis være unaturlig at all kontakt mellom de ansatte skulle gå den omhyggelige og omstendelige instansveien. Denne har imidlertid sin store betydning i disiplinære spørsmål. I praksis ser vi at de ansatte mottar ordrer og beskjeder fra mange hold. Forutsetningen for slike kortslutninger er at de oversprungne instansledd holdes orientert om det som er gjort, bl. a. for at en ikke skal miste oversikten over arbeidets fordeling og de enkeltes arbeidsmengde. Alle bør være underrettet om det som vedrører ens eget arbeidsområde, og den nærmeste overordnede skal holdes underrettet om alt av betydning for avdelingens drift. Kommunikasjonene oppover og nedover er av største betydning. Av spesielle kommunikasjonsmessige tiltak hos oss kan nevnes: De daglige postmøtene, prokuristenes tirsdagsmøter, de sporadiske salgsmøter, de merkantile møter hver tredje uke, bedriftsutvalgsmøtene, tillidsmannsutvalgsmøtene, sirkulærer og oppslag, håndbok i arbeidsrutiner, forslagsvirksomheten, Proton Avisen. Dertil kommer alle formelle og uformelle samtaler. Gode kommunikasjonsforhold er grunnlaget for godt samarbeide!

Vårt firmas hovedoppgave er å omsette elektrisk materiell, og vår inndeling i hovedavdelinger er foretatt etter arten av det materiell vi omsetter. Bruken av hullkort til utarbeiding av oversikter og statistikker har gjort det naturlig å benytte et desimalklassifikasjonssystem ved inndeling av arbeidsområdene. Derav kommer det at hovedavdelingen betegnes med tall. Systemet beror på inndeling i ti hovedgrupper, som igjen inndeles hver i ti undergrupper. Disse deles igjen i ti grupper hver osv. Som betegnelse på hovedavdelingene benytter vi tosifrede tall, 10 — 20 — 30 — 40 — 50 — 60 — 70 — 80 og 90. Underavdelingene, eller gruppene som vi kaller dem, er da begrenset til ni innen hver avdeling. Eksempelvis: Gruppe 91) Radiomottagere, radiogrammofoner, fjernsynsmottagere o. lign. Ved videre utbygging av systemet får hver enkelt del vi fører på lager sin plass i inndelingen, idet desimalsystemet også benyttes i lagerkartoteket.

I alle bedrifter finner vi en rekke oppgaver som bare har indirekte tilknytning til bedriftens hovedoppgave. Så lenge virksomheten er liten, ivaretar de enkelte hovedavdelinger slike sekundære arbeidsoppgaver, men ettersom virksomheten tiltar finner man det svært ofte fordelaktig å overlate disse til spesielle hjelpeavdelinger eller grupper. De fleste av disse er i vårt firma samlet under den merkantile avdeling. Til denne hører blant andre lønningskontor, bokholderi, reklamekontor og lagerforvaltning. En del hjelpeavdelinger vil man imidlertid også finne under de enkelte tekniske avdelinger, der dette er mest hensiktsmessig. Eksempler på slike avdelinger er tegnekontor og verksted.

Organisasjonen er et verktøy for bedriftens ledelse. Den har til oppgave å fremme størst mulig effektivitet i alle ledd. Derfor kan ingen organisasjonsform være endelig. Den må til enhver tid tilpasse seg de aktuelle forhold. Evnen til å tilpasse seg er kjennetegnet på en moderne organisasjon.

K. A.

Det finnes så mye rart i sjøen

— og i Kabelvåg

— Turen er flott, bortsett fra salget lød begynnelsen på en rapport vi engang mottok fra en begeistret førstegangsreisende på Nord-Norge-ruten. Og mannen hadde fullstendig rett, han, (— bortsett fra det om salget, får jeg vel føye til, for det bedret seg jo etter hvert). En Nord-Norge-tur kan være en opplevelse på så mange måter, det avhenger av årstiden og været. En tur med hurtigruten over Vestfjorden i sørvest storm er riktignok ikke av de hyggeligste Nordlandsminnene en kan ha. For når nordlendingene snakker om storm, da gjelder det å holde på hatten og legge seg godt forover i motvind. Men når denne landsdelen begunstiges av værgudene, slik som i august i fjor, da kan en godt være enig i kontorkrakkslitternes hjertesukk: — Dere som reiser, er heldige som får oppleve så mye og se så mye

Når hurtigruta nærmer seg Svolvær for sørgående og svinger inn i det smale sundet som fører fra Vestfjorden til Svolværs lune, men trange havn, er det i sommertiden et kjent trekk i bildet å se dollarturistene, eller rundreiseturistene som de også kalles, stå langs rekka, klare til å strømme i land. Guiden samler dem om seg som kyllingene rundt hønemor, for mens skipet ligger i Svolvær, har han tenkt å vise utlendingene Lofotskreien i dens riktige element. Det blir nemlig akkurat tid til en rask biltur gjennom Austvågøyas forrevne fjellpartier frem til Kabelvåg hvis største severdighet er Lofotakvariet.

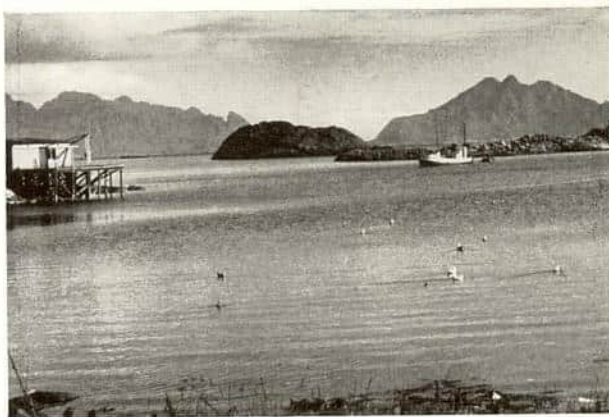
Da jeg kom til Kabelvåg en solblank formiddag i august, var stedet preget av middagshvilen. Det var ingen trafikk i de smale gatene og på den speilblanke havna lå fiskerbåtene i slappe fortøyninger. På torget ventet tre karer på at middagsbussen til Svolvær skulle gå, mens noen smågutter lå på magen og fisket etter krabber i den smale kanalen som skjærer seg inn mellom husene frem til torget.

Når en fremmed kommer til Kabelvåg i sommertiden, vet »hele byen« hvor vedkommende akter seg hen.

— Ska' du til akvariet, kom det fra en lyslugget guttunge, der jeg slentret over torget og tittet på de splitternye 20-fots fiskerbåtene som lå utstilt og ventet på kjøpere. Fiskerbåter torgføres nemlig i Kabelvåg.

— Da går du bare opp til svingen der, tar av til venstre og følger betongveien ut til moloen, også ser du huset, fortsatte gutten ivrig. Jeg fulgte anvisningene hans og fant frem til Kabelvågs stolthet, Lofotakvariet. Det holder til i et lite murhus og visste man ikke bedre, kunne en lett forveksle huset med en velvoksen transformatoriosk.

Straks en kommer inn, virker det imidlertid større. Bygningen er i to etasjer og ligger i en slak skråning ned mot stranden. Inngangen fører rett inn i annen etasje hvor samlingene av fiskeredskaper oppbevares. Her kan en se redskaper fra steinalderen og jernalderen frem til den moderne »svenskepilk« som

slett ikke er noe særsyn, der den henger i alle butikkvinduer og lokker kjøpelystne fiskere i hver eneste kystby nordpå.

Lofotakvariet er i høy grad et resultat av det private initiativ i Kabelvåg. I 1931 stiftet en engere krets kabelværingene noe de kalte Kabelvåg Fiskeriselskap, hvis formål skulle være å bygge et akvarium og sørge for drift av det. Etter seks års arbeid kunne selskapet gå i gang med byggearbeidet og innredningen av huset.

Bestyrer Krogstad heter ildsjelen i dette foretagendet og han forteller mer enn gjerne om dette hjertebarnt sitt:

— Straks vi hadde huset ferdig og fått kummene montert, var akvariet i full drift inntil krigen kom. I krigsårene måtte vi imidlertid legge opp fordi tyskerne tok bygningen til vaskeri og vi kom ikke skikkelig i gang igjen før i 1952.

— Hvor mange »leieboere« har De i akvariet nå?

— Jeg er ikke helt sikker sånn på stående fot, men jeg skulle tro det dreier seg om 40—50 skapninger, — som vi kan se, da. Det fins jo så mye rart i sjøen. Og fiskerne er svært interessert i dette tiltaket vårt. Straks de har fått noe utenom det vanlige, kommer de med fangsten til oss. Dessuten fanger vi litt selv, men fisken vi slipper i akvariet må være uten skade av noen art, skal den klare seg.

— Det er nå utrolig hva som kan gjøres allikevel, faller en av Krogstads hjelpere inn. — For et par år siden fant vi en skadet skrei nede i fjæra her, like utenfor moloen. Fisken var stakk blind, helt skinnmager og avkreftet. Den lot seg lett ta og vi bar den opp hit i en balje fylt med sjøvann. I åtte dager lå den helt stille nede i et hjørne av kummen. Den leet knapt nok på gjellene, men da uken var omme, begynte den å ta for seg av den maten jeg stakk ned til den på en lang stang. Vi hadde den blinde fisken lenge i pensjon og etter hvert la den på seg og fikk den kroppsformen en skikkelig Lofotskrei skal ha. Men en dag sprang glassruten foran kummen og fisken endte sine dager på gulvet her.

— Hvor store er disse kummene?

— Den største rummer 17 tonn vann, fortsatte Krogstad. Den nest største inneholder 8 tonn og hver av de fire små 1½ tonn. Vannstanden er 1,34 m i den største, noe mindre i de øvrige kummene. I løpet av ett døgn pumper vi inn 20—25 tonn friskt sjøvann i kummene.

— Og foringen?

— Den skjer gjennom noen luker over kummene og foretas en gang i uken. Maten vi gir dem består hovedsakelig av sild og fisk.

(Hvorfor det heter »sild og fisk« har det aldri lykkes meg å få en skikkelig forklaring på, men de sier det sann nordpå, og da får en østlending med liten eller ingen kjennskap til havets grøde slå seg til ro med at sild ikke kommer inn under betegnelsen fisk i denne sammenheng.)

Bak de 22 millimeter tykke glassveggene var det et yrende liv. En »gjeng« spretne sei hadde en av de minste kummene for seg selv og boltret seg i noe som minnet om »sisten«. En av dem hadde til og med vært så freidig at den en dag tok fart og hoppet over i nabokummen hvor skalldyrene regjerer.

I den største kummen dominerte Lofot-skreien, kveita og steinbiten. Inne i en diger tangvase lå breiflabbein og lurte på sitt bytte, slik den alltid har for vane å gjøre det. I en annen kum påstod man det kunne telles 40 ålekoner, men de holdt seg godt gjemt blant steinene som dekket bunnen og viste seg bare glimtvis, nysgjerrig opptatt med å finne ut hva som gjemte seg i alle kriker og kroker.

Størst fargeprakt fant vi blant anemonene og sjønellikene, praktfulle motiver for en fargefotoentusiast.

Da vi skulle gå, la Krogstad en rødfarget sigaretteske innpå glassruten foran de spretne småseiene. De kom øyeblikkelig hen til ruten og fulgte med sigarettesken når man beveget den langs ruten. Et godt hipp til den som vil forsøke seg på seifiske i Oslofjordens mer urene vann. Redskaper med sterke rødfarger gjør seg. Seien likte den fargen.

Hans H. Thelle Eriksen.

Maleriet

Det var en onsdag at Yvette vandret bortover boulevarden med et maleri under armen. Hun var på vei til Rosenberg for å prøve den siste utveien.

Dette bildet malte Marcel sommeren for 4 år siden, da han var nyforlovet og begeistret følte guddommelige krefter i seg, inspirert av henne som satt i gresset ved siden av ham. Den aftenstemningen hadde hun aldri villet selge.

Den gangen var det slik som hennes far, postmannen i Chartres, pleide å si, når hun var bedrøvet etter en diskusjon med moren: »Et stort og hellig kall er det å være en kunstners hustru, hans inspirasjon, — vestalinnerjeneste ved den hellige ild osv.«

En kjærlig fars velmente trøst.

Nå hadde hun vært gift med Marcel i tre år. Tre år, dessverre i stigende økonomiske bekymringer for Yvettes vedkommende. Hva Marcel angikk, så tok han enhver situasjon med det samme gode humøret som alltid. Han sang og plystret til enhver tid med pensel i hånd. Suppe i går og suppe i dag var for ham likegyldig. Klær, sko, mat og drikke ga han en god dag.

Og når hennes sorte øyne ble store og våte ved tanken på penger og andre midler til skikkelig liv, tok han smilende og dreiet henne hit og dit, stå slik og slik: flott — nydelig!

Da måtte hun smile, hun også, tross all elendigheten.

Kunst — kunst, den størrelsen kunne ikke måles med usle franc, antagelig. Det var nok ikke småen Toto, som rotet mest her inne. Mannen hennes, mager, med håret ned i øynene, sto foran lerretet og presset tubene flate mot paletten. Farger i mengder — dyre farger — franc etter franc — byttet sin sikre plass i tubene med en høyst usikker og skrikende plass på maleriet som han kalte det. Til hva nytte, Marcel? Til hva nytte?

Han har sannelig rett, kunsthandleren i Rue Martin: »Deres mann har dessverre mistet sitt fine talent, madame, man kjøper ikke denslags bilder.«

Hun visste mer. Marcel var forvirret, han var sikkert syk.

Hos Rosenberg gikk hun forbi montrene med de strålende billedene av Renoir og Picasso, og like inn over korridorens bløte teppe. Her var ingen fare, hun visste bildet var godt, inspirert av henne, og malt i Marcells beste periode. Likevel forsvant en del av sikkerheten da hun innenfor døren til overlyssalen fikk se Rosenberg selv i samtale med en herre, hvis store fornemme nese og verdige smil vitnet om en mektig mann. Yvette ble stående og vente.

»Ankomne bilder til vaktmesteren, mademoiselle,« sa Rosenberg, idet han kastet et blick på Yvette. — »Hvem har gjort det? Tillater De, mademoiselle, få se?«

Yvette så gjerne at han bemektiget seg Marcells bilde. Hun stilte det på gulvet. Nå kommer det, tenkte hun gledesstrålende — 1000 — 2000 franc. Rosenbergs stemme var begeistret. Ord som »ikke sett på lenge« og »gjennombrudd« nådde Yvette.

»Tar De bildet av min mann, monsieur?«

»Om jeg tar det? Jeg gir Dem 50 000 franc kontant og kjøper mer av Deres mann, madame.«

Yvettes glede kjempet med tårer. Stakkars Marcel, han ville ikke kunne male slike bilder mer.

Men så fikk hun se at på gulvet sto bildet med baksiden frem, og der hadde Marcel antagelig av mangel på annet lerret, malt en av sine mest forvirrede impresjoner!

E. Kolstad.

Premierte bidrag

Kanskje er det en og annen som ganske svakt husker at vi i nummer to av Proton-Avisen i fjor innbød til en konkurranse om de beste bidragene til avisen. Sikkert er det at vinneren eller rettere vinner-sken slett ikke tenkte på denne konkurransen da hun en dag i januar ble innkalt til direktør Jemtland, for å motta premien. Ryktet forteller at hun gikk dit med dårlig skjult nervøsitet, men så ble det da til slutt alt bra, liksom i eventyret. Eller hvordan var det Turid? Ja, for det var Turid Lindemann som gikk av med kaka denne gangen. Hennes lille skisse »fest-antrekk« som sto i julenummeret, var etter bedøm-melseskomiteens mening det beste bidraget. Helst hadde nok komiteen sett at hun var møtt frem i det raffinerte antrekket til nærmere bedømmelse, men da det ikke akkurat passet i øyeblikket ble fantasien tatt til hjelp og det var mer enn tilstrekkelig.

Nummer to i rekken ble Stokkan P/T med den hyggelige epistelen »Herr Redaktør« som også stod i julenummeret. Like etter ham fulgte Aage Meyer med oppsettet »Hva er hobby?« som stod i nr. 3.

Også billedmateriellet ble premiert. J. Gabrielsens stemningsfulle vårmotiv som ble benyttet som for-sidebilde i nr. 1 ble utpekt som det beste, mens E. Nordberg fikk premie for sine bilder fra skirennene 1956.

Premiebeløpene ble fastsatt som følger:

Turid Lindeman		kr. 150,00
Reidar Stokkan		» 75,00
Aage Meyer		» 50,00
Johan Gabrielsen		» 75,00
Erik Nordberg		» 50,00

Alle de andre bidragsyterne som ikke fikk premie denne gangen, takker vi for interessen de har vist avisen vår. Vi håper på fortsatt støtte. Også i år vil vi premiere de beste bidragene til avisen. Berettiget til å delta er alle ansatte i Proton-selskapene og Vegar elektriske fabrikk A/S, med unntagelse av avisens faste medarbeidere og medlemmene av bedømmelseskomiteen. Denne består av: Direktør T. Dehli Jemtland, disponent K. Astrup, en av arbeidstagernes representanter i bedriftutvalget, A. Pran og P. Wig-holm. Avgjørende for vurderingen skal først og fremst være i hvilken grad bidragene svarer til avisens hovedformål, nemlig å fremme fellesskapsfølelsen, mens bidragets omfang, stilistiske henholdsvis billed-messige fullkommenhet først teller i annen omgang.

Redaktørene avgjør suverent hvilke bidrag blir tatt inn i avisen. De enkelte premiebeløp fastsettes av bedømmelseskomiteen, som også avgjør hvor stort beløp som skal utdeles under hensyntagen til den til-slutning tiltaket får.

Wig.

„Fløyelskraven“

Det er underlig hvor ofte en liten detalj kan feste seg i erindringen, hvordan tankene danner ring på ring om den og tilslutt blir til en hel historie. Jeg tenker på en dag i november — forsåvidt en ganske alminnelig dag — allikevel helt fra morgenen av liksom stemt i moll. Det var så vanskelig å konsen-trere seg om arbeidet, tankene kretset om alt og ingen-ting, folk kom og gikk i forskjellig ærend og døren gikk opp og igjen ustanselig. Da falt mitt blikk på de 4 solide knaggenet ute på gangen. Det er de mest solide knagger jeg har sett, tror jeg, sikkert beregnet på mange kilos vekt. Yttertøy av forskjelligste fasong og kvalitet — merket London, New York, Nürnberg, Stor-Ko-Fa osv. — med lommer struttende av silke-skjerf og hjorteskinns hansker, ullskjerf og lovotter, Borsalino, Stetson, Bisam, Astrakan — sikkert til en samlet verdi av mange hundre tusen kroner har i tidens løp hvilt en stund på disse knaggene, mens »inn-holdet« avgjorde folks og firmaers skjebne i rommet ved siden av.

I dag hang der bare en liten stutt, sort frakk på den ene knaggen — velbørstet — velbrukt, og i hal-sen buklet seg en liten sort fløyelskrave. Der var noe vemodig ved denne frakken der den hang høyt oppå veggen. Jeg visste hvem som eiet den og hvorfor den hang der i dag. Tankene gikk tilbake til fordums tider, da den som eiet frakken var ung og sprek, litt skarp i replikken for enkelte kanskje, men overfor damene alltid høflig og elskverdig, en ridder av den gamle skole. — Er det forresten ikke rart at vi alltid snakker om riddere av »den gamle skole«? — Jeg husker at han av og til lånte sin fars rommelige bil og inviterte kontorets damer med på tur — til Solli-høgda — det het visst forresten -høiden dengang. Han var en glimrende cicerone og turene var alltid vel-lykkede. Traff man ham i korridoren, spesielt i den senere tid, fortalte han gjerne om sine langturer, som nå riktignok foregikk pr. moped, om sine hobbyer: slektsgransking og akvarier. Og nå var han nådd frem til den siste arbeidsdagen i firmaet. For en stund siden møtte han opp i søndagsdress. I »rommet ved siden av« satt han nå og pratet om løst og fast, sikkert stadig i ring om det som lå ham mest på hjertet, men her var ikke sted og tid til å komme inn på noe spesielt, en slik visitt har jo sin snevre grense. Så var tiden omme og han kom ut igjen. En tåre blinket i øyekroken, i den ene hånd hadde han en konvolutt, i den annen en halvrukt sigar. Han ble stående og småprate litt for liksom å komme seg. »Ja, dette var siste gang da«, sa han, dvs. selvsagt skulle han stikke oppom av og til for å få en prat, og selvsagt skulle han søke nytt arbeide når han bare følte seg kjekk nok til det. Jeg lyttet oppmerksomt til hans tale — han hadde god tid nå — men han merket nok at jeg etter hvert ble mere adspredt. Arbeidet måtte gå sin gang, telefonene kimte og folk kom og gikk. Så sa han farvel.

Litt senere kom jeg ut på gangen. Da var frakken borte, hengeren beveget seg ennå litt frem og tilbake, så hang den stille. I askebegeret mitt lå en sluknet sigarstump.

I. Søyland.

Pølser er godt,

men da jeg passerte grensen til Tyskland, og begynte å tenke »på utenlandsk« og over hva jeg spesielt skulle finne på å se eller gjøre denne gangen, fikk jeg den ulyksalige ideen at jeg skulle i alle fall ikke smake en eneste pølsebit. Ja noe må en jo finne på å more seg med, og av alle rare ideer fikk altså jeg den og jeg greiet å gjennomføre den. Men så mye fine pølser jeg så etterat først tanken var falt meg inn. Du slette tid. Det var pølser i alle størrelser, farger og fasonger så tennene rent løp i vann på meg så lekke så de ut alle sammen. Hestepølser og fleskepølser, salamipølser og knackpølser, stekte pølser og kokte pølser, pølser-pølser hvor jeg kom hen. Så spesialiserte jeg meg på fisk i stedet. Jeg kan anbefale karpe, grillert helstekt i smult. Mange steder kan en selv velge ut karpen i et akvarium, og 20 minutter senere har man den liggende, nydelig sprøstekt, foran seg på tallerkenen. Men jeg har visst ikke tid til så meget pølsevev. Jeg får se til å takke for maten og komme meg avsted, for jeg skal være i München så tidlig som mulig om ettermiddagen.

Jeg avsluttet første del av denne reisebeskrivelsen i Proton-Avisens julenummer med at jeg kom meg ned igjen fra Fernseth-turm i Stuttgart, og nå lurte jeg fælt på om hvor mange det var jeg fikk til å gå på den om at jeg hadde fått et fly til å ta et bilde av tårnet for meg. Ja det så nok slik ut på bildet, men hadde det bare vært 1 april så? Reisens mål er München. Det går raskt unna på autostradaen. Plutselig sier motoren »puff« og fordi jeg ble så veldig overrasket og ikke straks svarte, så sa den »huff-puff«, og så var det et lite sukk, og så var den »dau som e' sild«. Det var helt ukjent tale fra den kanten, så hjernen registrerte raskt at det kunne ikke være noe særlig galt. Jeg var i heldig posisjon på høyre side av kjørebanen også, så det var lett å komme seg ut av trafikken, og parkere på en bred gresskant . . . og så var det å begynne å tenke da. Nå kan jeg nok så mye motor, og enten måtte det være noe galt med fordeleeren eller noe med bensintilførselen. Bensinpumpen kanskje, eller noe med forgasseren? Frem med verktøyet i alle fall, og feilen fant jeg fort og lett. Rusk i forgasseren, men det jeg gjerne ville fortelle var om den ADAC-servisen jeg opplevet. ADAC er det samme som vårt hjemlige NAF, og jeg hadde neppe stått ved veikanten i mer enn 10 minutter, så puttret det en stor gul motorsykkel med sidevogn opp bak meg. Den var bemalt med ADAC både hist og pist og den unge mannen som kjørte hadde ADAC i store bokstaver på hjelmen og på overallen, og spurte meg om det var noe han kunne hjelpe meg med. Men jeg greiet meg altså selv fikk jeg forklart, men det var jo meget elskverdig av ham å spørre, så jeg benyttet anledningen til å intervju ham litt. En eventuell servise hadde vært gratis, og han hadde alt mulig verktøy og masse reservedeler med seg i sidevognen, så de aller fleste reparasjoner kunne utføres på stedet. Ja reservedelene måtte man selvfølgelig betale. Ellers, hvis det var større uhell, ville han ha sørget for servisevogn fra nærmeste — og beste — verksted. Han hadde en bestemt strekning å patruljere frem og tilbake, i bestemte vakter, så overtok en kollega tjenesten, som fortsatte uavbrutt dag og natt. Fra

»Bavaria« ved inngangen til utstillingsområdet.

hans distrikt av fortsatte så en annen ADAC-sykkel, og slik er ADAC-servise utbygget over hele Tysklands autostradanett.

Uvisst av hvilken grunn bestiller alltid SRW hotellværelse for meg på de aller dyreste hotellene når jeg er i Tyskland, men selv om jeg nok kanskje ser ut som en adm.dir., så ligger jeg temmelig lavt med hodet hvis jeg finner det nødvendig å putte lommeboken under hodeputen. Slik denne gangen også. Jeg hadde nok mine mistanker da SRW i brev fortalte at det var reservert rom for meg i »Vier Jahreszeiten« så jeg spurte meg for for sikkerhets skyld hos QLG hva det var for noe. Jo takk sann. Absolutt toppklasse, og det fikk jeg til gangs senere bekreftet av 2 hollandske SRW-representanter jeg er meget sammen med under de forskjellige møtene. De hadde også fått reservert rom på det samme hotellet og de hadde betalt 105 DM. eller nærmere 180 kroner, for 2 enkeltrom med bad i mellom, for 2 netter og en frokost hver. Da rømte de, og fant seg en utmerket pensjon, og betalte 3,30 mark pr. natt med kaffe-frokost, så man kan bo rimelig også der nede. Jeg selv hadde heldigvis i tide fått presset meg inn på et annet hotell QLG hadde anbefalt, og var veldig heldig med det, for ellers var det også i München fullstendig hotellrom-nød.

Så var det å orientere seg i byen da. Altså først kjøpe kart, og så se til å finne utstillingsområdet. Dette er som regel meget lett i mange store tyske byer. Alle har sine faste, store utstillingshaller, hvori de forskjellige til dels årlige messer avholdes. På kartene står da disse hallene godt avmerket med »Ausstellungsgelände«. Fra hotellet var det et godt stykke å kjøre — og absolutt siste gangen jeg frivillig satte meg i bilen igjen for å kjøre noe som helst sted i München. Det er den verste trafikk — og de sletteste trafikkforhold jeg noen sinne har sett. Bilene suser avsted, og om de kjører på høyre eller venstre side av andre kjøretøyer spiller visst ingen rolle. Dertil bråtevis med trikker, som det også så ut til å være ganske likegyldig om hvordan og når man kjørte forbi. For eksempel tok jeg en drosje en gang ut til utstillingsområdet, og underveis var det et torglignende, stort veikryss hvor 5—6 gater møttes. Den gaten vi skulle inn i lå i kjøreretning helt til venstre for innkjørsels-gaten, og der stod det alt 6 biler fra før ved siden av hverandre i vifteformasjon og ventet på grønt lys, og hva gjorde så min drosje. Jo da. Han kjørte ganske

»Hofbräuhaus«.

Münchener ølvogn.

rolig opp ytterst til høyre for de andre 6 og presset seg foran dem da det grønne lyset kom. Det måtte være helt god fisk det, for ingen tutet. En annen gang, også med drosje, kjørte min drosje opp på venstre side av en annen drosje, som ventet foran rødt lys, og jeg trodde jo at vi skulle ta av til venstre. Stor var derfor min forbauselse da min drosje ved grønt lys, tutet som bare det, og svinget frem foran den andre drosjen på høyre side, og det var i grunnen ikke det verste. Vi skulle bare 5—6 meter opp i gaten til høyre, der stoppet vi og var fremme foran hotellet mit. Jeg skylder videre å fortelle at det var bare disse to drosjene som stod og ventet på grønt lys, og vi kom fra en liten sidegate ut i en meget trafikert hovedåre. Det forbauset meg derfor ikke det spor da jeg fikk se en eller annen Illustrierte Zeitung, hvori et kart av München Stadtmitte var avbildet, i forbindelse med statistikker og opplysninger om trafikkulykkene i byen i løpet av de siste 6 måneder, at jeg ikke kunne se kartet en gang for farvete knappenålshoder, når det ble forklart i teksten at hver knappenål markerte en eller annen form for trafikkulykke.

Nevn navnet München for noen som har vært der, så har de straks meget å fortelle om mangt de har opplevet. Det er en hyggelig by med en befolkning verdenskjent for sin folkelige gjestfrihet, samtidig som den er et kultursentrum av rang, med sine mange museer, kunstsamlinger og utstillinger. Det er også flere store teatre hvorav Münchener Operaen er mest berømt. Særlig 3 store begivenheter i året setter sitt preg på byen og er bestemmende for det hyggelige inntrykk man får av livet der. Det er karnevalet, det sterke øl's tid (om våren), og oktoberfesten og det er langt fra pastelfarger erindringen blir farget med når man tenker tilbake på sine Münchener-dager i de festdagene.

Jeg var i Hofbräuhaus en aften, men alene desverre, og klarte ikke å oppholde meg der så svært lange tiden. Det var folkelig i aller høyeste grad, og man kan sikkert ha det utrolig gemytlig der når man er noen stykker sammen. Bygningen er i tre etasjer, og i første etasje, eller kjelleren, serveres det kun øl—øl og enda mere øl i svære seidler. Luften er tykk som grøt av tykke røykskyer oppblandet med osen av pølser med surkål og sennep. Absolutt proppfullt sitter man tett i tett langs store, trehvite langbord, og skåler evig vennskap med hvilken som helst nabo

i dype slurker førsteklasses øl. Føler du trang til det kan du uten videre reise deg og tale så meget du orker, og kan være sikker på applaus også, for alle de nærmeste tar alt i beste mening, og kan umulig ha hørt hva du har sagt, for 3 hornorkestre blåser uavbrutt på kjempestore tubaer og andre messingsinstrumenter. Mest folkesanger, som det kan passe og jodle til, og det gjør alle. Altså bare tal så meget du vil, eller syng, tørk ølet av barten og driv på, du er i alle fall langt fra alene om det. Hist og her setter så et samlet selskap i med en fra sin spesielle Grukkedals mest sentimentale sanger, og det setter jo fin spiss på stemningen, og må selvfølgelig feires med mer øl. Jeg kan tenke meg at hallene hadde plass til et par tusen mennesker, og de var der alle sammen, men jamen var det allikevel mange par inniblant som allikevel så ut til å ha det riktig så romantisk, og jeg kunne ikke se annet enn at de oppfattet det som om de satt der helt alene. München er Bayerns hovedstad og det var festligst å se på alle bayerne som var kledd i nasjonaldrakten. Jeg liker den, og det lyser jo gemytlig av en mann som opptrer med grønn hatt med »gemsefjær« i på hodet. Dertil langpipe som stikker ut av skjegget, og henger nedover en utbrodert, hjemmevevet vest. Lærbuksene med dusker i over de bare knærne, de tykke skoene på bena med tykke, hvite strømpelegger nedi avslutter påkledningen, og så har han en diger ølseidel med masse hvitt skum i foran seg.

I annen etasje var det mer som en alminnelig restaurant med spising over alle grenser, av aller kraftigste slags mater. Matosen lå som en sky over de proppfulle lokalene, og også der oppe så det ut til å være en riktig gemytlig tone over hele linjen. Ompa-ompaene nedenfra nådde jo også opp, og gjorde sikkert sitt til at det kriblet i noen og enhver. I tredje etasje var det dans. Jeg måtte jo titte innom der og. Det var et kjempelokale overalt behengt med guirlander. Belysningen dempet — rødlig — og et kjempe-hornorkester i hver sin ende av salen besørget musikken. De blåste i vei, til dels samtidig, og samtlige musikere hadde sikkert gått i lære den gang da Jerikos murer falt.

Men det fantes også svært mange, meget alvorlige menn i byen på den tiden jeg var der, og alle disse møttes en mandag morgen ute i utstillingshallene på messeområdet for å delta i *International Dental-Schau*

Siemens tandlegestol, full-narkose-modell og tannlegesøyle modell Sirona.

i dagene 20 til 26 august. Det er forresten grunn nok til å være alvorlig under dental-messene, som avholdes i Tyskland hvert 3dje år. All verdens fabrikanter av alle slags tannlegeutstyr, instrumenter og medikamenter setter hverandre da stevne, og får anledning til å føle hverandre på tennene, og se og sammenligne hvem har nådd lengst på sitt spesielle felt i den knivskarpe konkurransen. Når en ikke bransjekyndig setter seg opp i en tandlegestol synes sikkert vedkommende at den stol han setter seg i, og det utstyret han ser rundt om i tannlegens kontor, er temmelig likt det han har sett i andre kontorer, men det er nok rent utrolig mye nytt av alle slags som bransjefolk må passe på å ta med. På enkelte områder skulle man ha grunn til å tro at der kan det ikke dukke opp noe nytt mer, og tannlegen er også kanskje fornøyd med det, for han er i sin praksis meget konservativ. Men hva skjer? Jo rett som det er dukker det opp en virkelig sensasjon, og da blir det røre. »So ein Ding muss ich auch haben« og da kan det bli salg av det. Jeg var denne gang alvorlig nok selv. SRW har tidligere flere ganger kommet med nyheter på utstyrsområdet, men apparatene har ikke slått riktig an, og det har vært ikke så helt lett å yte førsteklasses service på konstruksjonene, og hva hadde de å by på nå? Ryktene hadde gått, og jeg hadde også sett noe på forhånd, men du verden så frapperende, overveldende det nye utstyret var, da det omsider stod der, ferdig til å imøtegå all mulig skepsis og kritikk. Jeg kan trygt si at SRW's nye tannlegesøyle SIRONA var Münchener-utstillingens virkelige sensasjon, og alt folket strømmet til Siemens standen for å se og beundre.

Og selv om man trodde at tannlegesøylene var stivnet til i en endelig og meget brukbar form, så har det allikevel lyktes Siemens å finne frem til noe helt nytt på området, da de bygget opp denne søylen etter helt nye retningslinjer. Løsningen av de forskjellige tekniske spørsmål, og praktiske finesser har Entwicklungs Abteilung æren av, med herrene Dr. Pätzold, Schnitzer, Ohlrogge, Behne og Noack i spissen, mens arkitekt von Sydow har funnet frem til og tegnet det helt nye moderne, formskjønne eksteriøret. Fremtiden vil vise om søylen slår an her i Norge, og jeg

vil synes det er rart om den ikke gjør det, men det kan ta sin tid å få den frem på markedet, for først må den gjennomgå prøvningen ved Norges elektriske Materiellkontroll.

Siemens-folkene var meget spent på bransjens reaksjon på nykonstruksjonen forstod jeg, og desto større var gleden da selvfølgelig da den enstemmige dom ble »enestående«. Førstehåndsalget oversteget alle forventninger. Det var kalkulert med et sannsynlig salg under messedagene på 400 søyler, men allerede før den andre dagen var til ende, satt Siemens inne med ordrer på over 600 stykker. Det var det eneste som ikke klaffet 100 prosent og kjedelig nok, for de fastsatte leveringsterminer ble jo på den måten langt overskredet. Utstillingsdagene var anstrengende nok med masse nye inntrykk, og om ettermiddagene og aftenerne var det salgsmøter og instruksjonskurser for alle de tilstedeværende Siemens representanter, og på disse møtene ble vi så meget nøye informert om alle søylens detaljer.

Den operasjonsstolen dere ser på bildet, sammen med Sirona-søylen er også en forbedring av de allerede eksisterende elektrisk drevne stoler. Ryggen på stolen glir automatisk tilbake i horisontalstilling og retter seg ut. Dette kan ha sin nytte når patienten besvimer i stolen, og helst bør legges rett ut, og det kan jo lett hende. Enten når dommen faller at ens kjæreste og største, men dog ømme visdomstann dessverre må fjernes, eller når tannlegen kommer med regningen. Ellers er det nødvendig at patienten ligger i horisontalstilling når tannbehandlingen må foretas under narkose, og da er denne stoltypen med den helautomatiske innstillingen meget praktisk. Stolen heter forresten full-narkose-modell.

München ved natt er akkurat det samme som andre storbyer ved nattetider, og forlystelseslivet også temmelig ens når man ellers søker like underholdningsgrupper da. Det vrirler av restauranter, danselokaler og kinoer. Det er teatre, varieteer og revyer i munter og glad blanding, og også nok av det moralistene sikkert betegner som at man befinner seg langt inne på livets skyggeside, og da er en havnet i et Nacht-lokal. Men en tar gjerne også det med.

Pr.

Et lite besøk hos Sterkstrømvdelingen

Det er ikke alltid lett å være redaktør. Av og til kan man være uheldig. I siste nummer av Proton-Avisen inviterte jeg leserne til et lite besøk hos Sterkstrømvdelingen, dessverre helt uvitende om at direktør Taranger var sykmeldt. Nå, alt ordner seg når man bare legger godviljen til. Taranger kom igjen og tok imot meg på beste måte. Etter som forholdene lå an fant jeg at jeg selv ville forsøke å gi en oversikt over det sterkstrømvdelingen bearbeider.

Kommer man inn i maskinsalen i en moderne vannkraftstasjon, så vil man som ikke-fagmann gripes av tanken at her er det virkelig sløset med plassen. Maskinsalen er en veldig hall med stor takhøyde og ute på gulvet stikker det opp noen greier som er litt over mannshøyde. Opp til taket er det sikkert en ti-femten meter, kanskje mer. Jo de sparer ikke på plassen de karene der. Maskineriet forsvinner liksom i den store hallen. Og det er nettopp det de gjør. Det man ser, er slett ikke generatoren. Det er bare noen små hjelpemaskiner som leverer magnetiseringsstrømmen til selve generatoren. Den er gjemt under dørkeplatene i gulvet. Og det er ganske andre saker det. Det er bare så vidt rotoren har plass under taket når den henger i krankroken. Det er av hensyn til montasjen og senere revisjoner at en har måttet bygge hallen så stor. Ingen kan la vær å bli imponert av en stor generator slik en ser den under montasjen. Det er liksom helt utrolig at den skal være resultatet av litt lek med rav og hyllemargsbiter ved siden av litt pusling med noen froskelår og lignende greier. Hele den enorme utviklingen har funnet sted i løpet av knappe 100 år. Først etter at Werner von Siemens hadde oppdaget det elektrodynamiske prinsippet i 1866 kunne elektrisiteten utnyttes i teknikken. Fra å være et interessant forskningsobjekt for fysikerne gikk den over til å bli et av den moderne teknikkens viktigste hjelpemidler. Alt sammen fordi det lyktes å frembringe elektrisk energi i enorme mengder fra generatorene, som drives av varmekraftmaskiner, vannkraftmaskiner eller vindmaskiner.

De aller fleste generatorene er såkalte vekselstrømsgeneratorene, det vil si at spenningen og strømmen pulserer akkurat som en bølge på sjøen; frem og tilbake. Og fort går det. 50 fulle bølger i sekundet, eller som fagmannen sier: Generatoren leverer vekselstrøm med 50 perioder pr. sekund.

Slike generatorene er kostbare saker. Det dreier seg om millionbeløp. Det er derfor alltid stor spenning om man kommer i betraktning når bestillingen skal gis. Det er et veldig arbeid karene på gruppe 11 nedlegger i bearbeidelsen av disse objekter. Ofte må de ennu før anbudsinnbydelsen skrives ut, utarbeide en rekke alternative overslag med approksimative priser til orientering. Når så anbudsinnbydelsen kommer, må denne oversettes og sendes til Siemens som utarbeider spesialtilbud. Vi på vår side beregner alle omkostninger fra frakt og toll til selve montasjen.

Er en generator bestilt, følger en periode med teknisk klarlegging. Det melder seg alltid en rekke

spørsmål som må detaljbestemmes i samarbeid med turbinleverandøren, byggelederen og leverandøren av apparatanlegget. Når leveringen fra fabrikken nærmer seg må en passe på å gi nøyaktig instruks om forsendelsen til speditøren. Samtidig må forberedelsen til montasjen treffes. Monteringstiden blir nesten alltid knapp, så arbeidet må planlegges nøye slik at det går så greit som overhode mulig. Det er utrolig meget en må passe på helt fra de første rykter om at et kraftanlegg skal bygges melder seg og like til arbeidet er avsluttet og endelig faktura sendt.

Strømmen fra generatoren skal vanligvis overføres over lange strekninger før den kommer til forbrukerne. Spenningen generatoren leverer kan imidlertid av en rekke tekniske grunner ikke settes så høy at den passer som overføringsspenning. Den må transformeres opp. På den annen side er generatorspenningen alt for høy til at strømmen direkte fra generatoren kan brukes til lys og hjelpeinnretninger i kraftstasjonen. Hertil må den transformeres ned. Det kommer på den måten en mengde tilleggsutstyr som tjener til å overvåke generatorens og overføringens sikkerhet og å påse at det leveres riktig spenning med riktig frekvens. Effekten må også måles. Alt dette utgjør tilsammen de såkalte apparatanlegg, som medfører en mengde detaljarbeide. Dette sorterer under gruppe 12, som legger beslag på en vesentlig del av tegnekontorets kapasitet. Med største nøyaktighet må utarbeides koblingsskjemaer, disposisjons-tegninger, utsparingstegninger osv.

Gruppe 12 som bearbeider apparatanleggene består av en offertgruppe: det vil si en gruppe som utarbeider tilbud og tar imot bestillinger, og en tegnegruppe som i samarbeid med offertgruppen har med detaljplanleggingen av anleggene som blir utført, å gjøre. Den ikke bare tegner anleggene, men foretar også materialberegninger og bestiller materiell fra våre underleverandører samtidig som den fører korrespondanse med byggherre og myndigheter etc. Ja, den har kort sagt med alt vedrørende utførelsen av anlegget å gjøre.

Så følger grupper som overveiende har med forbruket av elektrisk energi å gjøre. Elektrisiteten i seg selv er det jo ikke noe større ved. Man får støt av den, men det er det ingen som har noen glede av. Nei, det fine med den elektriske energi er at den på så grei måte kan omformes til alle andre energiformer. I industrien er det en mengde maskiner som trenger noe til å drive dem rundt. I gamle dager la en for eksempel møllen ved fossen, og lot turbinen eller skovlhjulet som en vel rettere kan kalle datidens vannkraftmaskin, drive møllestenen direkte. Møllen måtte ligge der hvor fossen var, selv om det passet aldri så dårlig. Elektroteknikken har snudd helt opp ned på dette forhold. Industrien bygges der det passer best og får kraften over fjernledninger fra kraftstasjonene ved vannfallene.

En egen gruppe innen Sterkstrømvdelingen behandler baner, nemlig gruppe 13. Det gjelder alt fra små elektrovogner til kjempemessige elektriske lokomotiver, fra omformerstasjoner til sjakler for ledningsopphegningen. Et veldig område som det ville føre alt for langt å gå nærmere inn på her.

Gruppe 14 stiller med driftsanordninger for industrien. Det er mange problemer i forbindelse med

moderne servoteknikk som må løses innen de forskjellige industrigrener. Det stilles store krav til drifts-anordningene. Ofte har en og samme maskin mange motorer til driften og alle disse må nøye avstemmes i forhold til hverandre og tilpasses de varierende betingelsene.

Den elektrokjemiske industrien er en stor forbruker av elektrisk energi, men mens de andre forbrukerne vil ha vekselstrømmen med så fin kurveform, riktig spenning og riktig frekvens som mulig, så vil den elektrokjemiske industrien slett ikke ha vekselstrøm. Den må ha likestrøm. Det å likerette vekselstrømmen er blitt en kunst for seg. Den metoden man tidligere benyttet, nemlig å la en vekselstrømmotor drive en likestrømsgenerator er blitt stadig mer avleggs. Alt etter behovet for likestrøm og den spenningen man opererer med benytter man forskjellige metoder. Ved lave og middels spenninger benyttes såkalte tørrlikerettere, som oftest selenlikerettere. Ved høyere spenninger kommer kvikksølvlikeretterne til sin rett, men innen visse felter blir de fortrent av såkalte kontaktlikerettere, noen fantastisk fine mekaniske likerettere. I den aller seneste tiden er det også kommet på markedet nye former for tørrlikerettere for store effekter som beror på anvendelsen av germanium og silisium. Silisiumlikeretteren later til å være den mest lovende, men den er forbundet med enorme teknologiske vanskeligheter. Silisiumet må for at en skal få den riktige virkningen være så rent at ingen kjemiske analysemetoder er fine nok til å kontrollere renheten. Selv ikke spektralanalysen strekker til. En har måttet utvikle helt nye fysikalske kontrollmetoder. En får en svak forståelse av problemene når en får vite at ukontrollerte forurensninger med enkeltatomer kan virke sterkt skadelig på likerettereffekten. De nye tørrlikeretterne utmerker seg med hittil helt ukjente virkningsgrader for slike likerettere. Helt nye veier synes å åpne seg, så gruppe 15 som stiller med disse oppgavene har en meget interessant fremtid foran seg. Ved siden av likeretteranleggene bearbeider gruppen også industriovner og andre spesialanlegg for industrien.

Det er vel ikke så mange som tenker over at salget av kull er en stor forretning innen elektrobransjen. Det er naturligvis ikke vanlig kull, slik vi kjøper til brensel. Nei, det er elektroder av grafitt eller kull, som brukes innen mange felter av industrien. Dette området bearbeides av gruppe 21.

Gruppe 22 har med glatt salg av motorer og brytere for motoranlegg å gjøre. De fleste motorene er i dag trefasemotorer, men det benyttes også enfasemotorer og universalmotorer. Til motorene kreves en mengde forskjellige brytertyper for å løse de mangeartede oppgavene som stilles. Nesten uløselig forbundet med elektromotoren er motorvernbryteren i en eller annen form. Den passer på at motoren ikke blir overbelastet så den tar skade. Middelstore trefasemotorer har i dag nesten alle kortslutningsankere og startes ved direkte innkobling eller med stjerne-trekantvendere. De kan være enkle håndbetjente utførelser, men i stadig større utstrekning benyttes for litt større motorer automatiske stjerne-rekantvendere. Disse bygges opp av vanlige kontaktorer som styres av et tidsrele. Til store motorer må en ofte ha spesielle startapparater,

som trinvis setter motoren i gang. Automatikken får stadig større innpass.

Heiser og kraner hører til gruppe 23. I stadig større utstrekning bygges såkalte tenkende heiser, eller omnibusheiser. De er slik innrettet at de i størst mulig utstrekning unngår tomgang. Med automatiske innretninger sørges det for at folk blir tatt med underveis, hvis de skal i samme retning som heisen går. Heisen legger an på å frakte flest mulig med kortest mulig vei.

Kranstyringene er fintfølede innretninger, som må avbalanseres meget omhyggelig, skal alt virke tilfredsstillende. Alene det å drive en portalkran med individuell drift på hjulene frem uten at den ene siden løper fortere enn den annen slik at kranen går av sporet, er en meget krevende oppgave.

Pumper, vifter og elektroverktøy sorterer under gruppe 24. Av pumper finnes det mange slag og valget må nøye avpasses etter oppgaven som skal løses. Det kan være store væskemengder som skal transporteres, eller det kan være høye trykk som må overvinnes. Det riktige valget gir den mest økonomiske løsningen. Med viftene er problemstillingen noenlunde den samme som for pumpene, bare det at det er en gass som skal befordres i stedet for væske.

Elektroverktøy er hendige innretninger som sparer en mengde manuelt arbeid. Det får derfor stadig større anvendelse. En må bare tenke på hvor meget enklere det er å bore et hull, for ikke å si mange, med en elektrisk drill, fremfor å måtte slite med en hånd-drill.

Gruppen skipsutstyr er oppe i en rivende utvikling i og med at i den senere tid vekselstrømsteknikken med visse tillemper har fått innpass ombord på båtene. Det er store oppgaver som venter på gruppe 25. Båtene blir stadig større og kravene til elektrisk utstyr og innretninger stiger enormt. Det er vel neppe noen i dag som våger å ha noen bestemt formening om hvor langt utviklingen kommer til å gå innen dette området.

Endelig har vi gruppe 26 som bearbeider salget av høyspenningskabler og spesialkabler av alle slag. Også her har teknikken i de senere år gjort betydelige fremskritt.

Dette kunne ikke bli annet enn et flyktig overblikk over det Sterkstrømsavdelingen stiller med. Det området avdelingen bearbeider, er så omfattende at hvis jeg skulle ha tatt hensyn til alle grener innen de forskjellige gruppene, ville det bare ha blitt en eneste oppramsing.

Wig.

Du store min!

En Goggomobil (miniaturbil) har fått motorstopp på autostradaen. En Mercedes-Benz 300 S (sportsmodell) tilbyr å trekke den i gang. Mens tauingen pågår kommer en Jaguar VII og feier forbi. Sportsinstinktet våkner hos eieren av Mercedesen, han gir gass og suser etter jaguaren. Mannen i Goggomobil tuter fortvilet i et sett mens han henger på slep. Der bærer forbi en bensinstasjon. Den ene ekspeditør til den annen: »Så du det? Først en Jaguar i flott tempo, så en Mercedes med full gass for å ta den igjen, og så en Goggomobil hakk i hel, tutende i ett sett for å komme forbi dem begge.«

Bernt Abild's avskjedsfest

ABILOG

Så mangen gang har men'sker sagt:
— Om vegger hadde kunnet tale!
Da ville de tilveiebragt
et interessant og morsomt materiale.

— Men vegger nå for tiden taler
kun sitt tause, tomme språk
og de mange kontorsaler
rommer dagens strev og åk

Hvor blir da det store av —
det som holder men'sker sammen?
Det som binder høy og lav,
tradisjonen, selve rammen

Her er det Abild kommer inn
med sin sagnomsuste viden
Mannen med det gode sinn
og sin tanke bak i tiden

Han har fylt vårt firmasamfunn
med sin koselige ånd —
han har laget tonens klangbuan
med usynlig vev og bånd

Abild han har talens gave
— dertil kavalier av rang —
alle skjønne damers slave,
har vi sett så mang en gang

Siemens het det da han startet
Svakstrøm, Med, butikk og Sped.
— slik omkring i tiden farter
på sine ben, i bil og moped

Lediggang var ukjent verden
10 jern i ilden på en gang
frimerker, foto og fiskerferden
— drive med alt var Abilds trang

Han har forsket slekt og aner,
reist omkring og søkt og sett —
fortid frem i dagslys maner —
dvelt ved hver idyllisk plett

Det var året 1914
Abild ankom grønn og ung
banket pent på Siemens-porten
Arbeidsdagen var nok tung

— Så gikk toogfirti år —
tiden den står aldri stille
og i dag han blant oss står
takke ham var det vi ville

Den 7 desember ble Bernt Abilds avskjedsfest feiret av venner og kollegaer i Siemenshytta. Det ble en hyggekveld som alle som fikk anledning til å være med lenge vil minnes med glede.

I sin vakre tale for Abild fremholdt innkjøpssjef O. Jansen spesielt det hyggelige faktum at Abild bare har venner i Proton, og det er mange av dem. Til bruk ved sin forsknings- og hobbyvirksomhet fikk Abild overlevert en kjempeluppe med diameter 25 cm og en meter langt skaft. Ut på kvelden ble Abild slått til ridder av ordenen »Frisk og lett« som påskjønnelse for god »kjøring«. På bildet ser vi Alf Osvold International Spedition's representant Eriksen overrekke ordensdokumentet. Det andre bildet viser Abild som den damenes venn han ennå er. Det beste uttrykk for våre følelser for Abild finner vi uttrykt i Hennings Goborgs Abilog, som vi noe avkortet har gjengitt ved siden av. Abild er en hedersmann av den gamle skole og et verdig eksempel på den type mennesker som bærer tradisjonene i firmaet.

HGo.

Kameraklubben

Kameraklubbens smalfilmgruppe skal ikke produsere film så det er fare for at »Metro Goldwyn« eller »Fox« eller noen av de andre store gutta går konkurs. Medlemmene driver filming som hobby. Kameraklubbens første filmprodukt »Billøpet«, en kombinert spille- og reportasjefilm fra billøpet i fjor har vel de fleste ansatte sett. For å holde seg varm »i trøya« er smalfilmgruppen gått i gang med film nr. 2. Hobbyen er morsom men krever også en del arbeid, kanskje mer enn de fleste tror. Det å trykke på utløseren, sende inn filmen og få den ferdig fremkalt tilbake er ikke filming. Det er sløseri. Det er ikke så lettvinnt.

Først må man ha en idé til en film. Ideen må så utarbeides til et manuskript. Det er viktig å huske på at man driver smalfilm og at for mange skuespillere skaffer vanskeligheter. Manuskriptet deles så opp i scener. Scenene blir skissert og notert i en blokk, dreieboken som det heter i fagspråket. Nå følger instruksjonen og prøver. Det kan være slitsomt, men denne gangen har smalfilmgruppen vært heldig og fått med flinke skuespillere, så det går som en lek, og det er jo det det egentlig skal være. Ved interiør-opptak må en også prøve seg frem med lyssetning. Først når alt er gjennomprøvet kan en begynne med opptakene. Dreieboken må følges meget nøye. Bare en slik detalj som hvilken side skuespillerne kommer inn fra kan skape store forviklinger hvis en ikke passer på. Det har stor betydning når filmen skal klippes

sammen, det vil si at de enkelte scenene føyes sammen til et hele, filmen. Arbeidet ved klippebordet hvor filmen får sin endelige form er spennende. Blir det en god film? Ja, det får man vite når premieren er overstått. Bildene ovenfor gir et innblikk i opptaksarbeidet og instruksjonen.

Bildene nederst på siden er tatt på et medlemsmøte i kameraklubben. Det ble gitt instruksjon i fotografering og fremkalling med Ferrania fargefilm. Det er alltid noe spennende når man fremkaller film. Blir resultatet slik som man ønsker det? Denne spenningen er enu større når en fremkaller fargefilm. Vil fargene bli riktige eller får bildene et stikk i den ene eller den annen fargeretning. Selve fremkallingsprosessen kan skilles i tre hovedfaser. Først fremkalles filmen på vanlig måte som for sort-hvitfilm, hvorefter filmen vannes, herdes og vannes igjen. Så blir filmen belyst og etter kort vanning fremkalles fargene i fargefremkaller og må så igjen vannes omhyggelig før den blekes i blekebad. Etter kort vanning kan så filmen fikseres og er ferdig til tørk. Hele fremkallingsprosessen tar ca. halvannen time, så det kreves en god del tålmodighet, men så er det morsomt når resultatet blir vellykket, slik det ble på kameraklubbens demonstrasjonsaften.

Mens vi ventet på at de forskjellige trinnene i prosessene skulle bli ferdige, fikk vi en enkel og grei innføring i bakgrunnen for fargefotografering. Det er meget å lære på kameraklubbens medlemsmøter.

Kurs for sekretærer

Den 22 og 23 februar holdtes et kurs for sekretærer i Håndverkeren, Oslo, arrangert av Oslo Salgs- og Reklameforening i samarbeide med den svenske institusjon Mercuri-Schartauenernas Kursvirksomhet, som inntil nu har knyttet forbindelse med 7 forskjellige land. Institusjonens leder og utdannelsekspert er herr Heinz M. Goldmann. Fire av kursets foredragsholdere var svenske. Der deltok ca. 200 sekretærer fra Oslo, deriblant 2 fra vårt firma.

Første foredragsholder var herr Goldmann, som pratet for oss i 2½ time bl. a. om kunsten å behandle og forstå folk og ga eksempler på hvordan ulike mennesker reagerer og fortalte om hvordan man skal behandle opphissede mennesker. Han karakteriserte de forskjellige sjefstyper og belyste de forskjellige mennesketyper bak sjefsfasaden, og der var mange av oss som kjente sjefen igjen.

Herr Goldmann illustrerte på tavlen yttermotiv og dypmotiv, og bekreftet at alle mennesker har komplekser, videre at hvert menneske som regel er 4 forskjellige typer, nemlig: 1) Den person som han ønsker å være, 2) den person som han gir inntrykk av å være, 3) slik som andre ser ham, 4) slik som han virkelig er.

Hva skal man så gjøre når man nu skal tjene og betjene et menneske slik at det blir tilfreds? Ja, her er det altså at bare tiden og erfaringen kan hjelpe en.

Direktør Hans Cappelen var eneste norske foredragsholder. Han kåserte humørfyllt og morsomt om den ideelle sekretær, som naturligvis hans sekretær var. Hun måtte først og fremst ha sunt folkevet, være diskret, fantasifull, energisk, aldri syk og ha godt humør og være sjefens forlengede hjerne, »mere« forlangte ikke han.

Sjefssekretær Sarah Forssner fra Stockholm sa at sjefen og sekretæren måtte kjenne hverandre, og at det måtte være et gjensidig tillitsforhold mellom dem. Sekretæren måtte være voksen og ansvarsbevisst og prøve å gjette alle sjefens ønsker. I en slik stilling kom det ikke så meget an på gode skoler, som på at vedkommende var egnet for stillingen og hadde erfaring.

Så fikk vi et lite kurs i røst- og taleteknikk, fremførelse, pusting og uttale, formulering og betoning. Vi måtte alle sammen rope »Aaaadaaam« i kor, ikke til ære forham, men for å vise at vi kunne si en riktig og åpen A.

Til slutt fikk vi en liten mannequinoppvisning ledet av Egil Hagen med sang og musikk til, og så var kursets første dag slutt.

Lørdag morgen begynte man med orientering av dansepédagog Kari Wang om hvordan man skal føre seg, hvordan man skal gå og stå og komme inn av en dør og sette seg på en stol osv.

Sjefssekretær Barbro Öhrlund fra Stockholm talte om hvorledes man skal opptre overfor firmaets øvrige personale. Sekretæren skal være buffert, avledningskanal og klagemur.

Over temaet »Hvordan skal jeg ta vare på min helse« talte lege fru Randi Holt. Det var et meget interessant foredrag, og siden herrene for anledningen hadde latt oss være alene, fikk vi lov til å stille spørsmål av hjertens lyst.

Til slutt var det ekstrasdiskusjoner og rådføring om

takt og tone, spesielle sekretærproblemer og kvinnelige kontaktproblemer.

Alle damene var enige om at »sjefen« burde ha vært til stede og deltatt i kurset.

Fra parkett:

Det var morsomt å se ca. 200 damer i alle aldre strømme inn i Håndverkeren fredag morgen, iført »sekretærskinnkåpe«, bøttehatt, make up og skoveske. I garderoben ble det trengsel, longsene skulle av og de høyhelte på, og de 2 gamle garderobedamene hadde sin fulle hyre.

I festsalen var hver eneste plass utstyrt med program, blokk og blyant, så våpnene hadde vi ikke behovet å ha med oss.

Første taler var herr Goldmann, som i ca. 2 timer ga oss både ros og ris. Selv 200 par store, nyfikne kvinneyne kunne ikke bevege herr Goldmann til å være uærlig, han måtte nok engang fortelle oss at vi har vanskelig for å tenke logisk. Der er mannen overlegen, han er etappetenkende, mens vi bruker vår intuitive evne og går rett på målet som dog ofte kunne gi et like riktig resultat.

Så er det dette med å være objektiv som faller oss så vanskelig. Ja, vi vet det, men det var en trøst for oss å høre herr Goldmann si at det ikke bare var bakdeler som fulgte med å være subjektivt innstillet, tvertimot var det heldig for sjefen om vi var det.

Etter å ha holdt på en stund med å si oss sannheter, tok han fatt på mannens svakheter, og det var mye morsommere. Det kan nok være at enkelte av oss allikevel lærte noe nytt her. Det gjorde godt å høre at mannen ikke har fantasi, han er ukomplisert og nøktern og tenker alltid bare på sakens realitet og ikke på følelsene. Vi skulle ikke bry oss om hva sjefen sa når han var i dårlig humør, det stikker aldri så dypt, sa herr Goldmann, og vi måtte bare ikke gå i dagesvis og gruble over hva han vel kunne ha ment.

Videre fikk vi høre at mannen liker å leke og å delta i konkurranser, og at han har et langt større prestisjebehov enn kvinnen, ja, dette sa herr Goldmann og meget, meget mere, men det får være nok.

Jeg satt igjen med inntrykket av at det ikke var herr Goldmanns mening at vi skulle prøve på å forandre oss, først og fremst antagelig fordi det ikke ville lykkes oss noe større, men også fordi jeg tror at herr Goldmann fant forskjellen charmerende.

Jeg ble til å begynne med mektig imponert av de svenske sjefssekretærenes foredrag, og tenkte ved meg selv: For noen begavelser de må være, og glemte at det var om »Den perfekte sekretær« de talte og ikke om seg selv. Men etter å ha truffet damene i pausene og snakket litt med dem, forsto jeg jo at de ikke hadde stort mere å fare med enn vi har det her hjemme. De hadde ingen bedre skoler, ingen forening som beskyttet standen, ingen svimlende lønn, og der som her var stenografer mangelvare hvilket førte til det samme problem som vi har, nemlig det at firmaene misbruker titelen og averterer etter sekretær når de mener stenograf. Til slutt ble vi i grunnen enige om ikke å anbefale noen å bli sekretær og overta alt det ansvar og alle de plikter som vi nu hadde hørt så meget om, istedenfor å nøye seg med å sitte bortgjemt i en krok og bare skrive forefallende brev og ikke ha noe ansvar. Men, sa våre svenske medsøstre: »Hur skall man kunna förneka sin natur?« I. S.

Kjenn ditt verktøy!

Nysgjerrighet er noe vi alle er mer eller mindre begavet med, og jeg har fått mitt rikelige monn. Jeg kunne derfor ikke la være å undersøke hva Grefstad drev med i februar i år. Han interesserte seg påfallende for damene våre. Det måtte stikke noe bak, og det gjorde det også. Fredag den 15 februar lyktes det meg å forfølge ham opp til Meinichsgate, hvor han hadde satt stevnemøte med damene kl. 18,30. Nå var han ikke den eneste hanen i kurven. Førstefullmektig Gundersen og konsulent Jensen fra Hartmann og Stangeland var også møtt opp. Jeg brakte i erfaring at disse møtene hadde foregått i flere dager. Det ble ganske enkelt holdt et kurs for damene i skrivemaskin- og formularteknikk.

Dagens tema var skiftning av fargebånd. Jeg var riktig kommet til den rette timen, en time hvor det virkelig skjedde noe. Det å skifte fargebånd er som alt annet meget lett hvis man bare vet hvorledes. Det var det damene skulle lære. De fikk utlevert en stensilert instruksjonsliste som er avpasset for alle maskintyper. I den er operasjonen beskrevet skritt for skritt, så greit og liketil at ingen kan gjøre feil. Det var mange av damene som ikke hadde skiftet fargebånd før, men under Gundersens dyktige ledelse gikk alt fint. Jeg fikk inntrykk av at de alle kjælte litt mer med båndene enn det som strengt tatt er nødvendig. Resultatet ble da også fine svarte fingre. Sikkert nok farge til å skrive flere brevsider. Men øvelse gjør mester, og jeg er sikker på at de som følger instruksjonslisten i løpet av kort tid blir de reneste eksperter i å skifte fargebånd.

Wig.

25 år

Tekniker Kristian Jensen i A/S Proton, »Fjernskriver-Jensen« som han i alminnelighet blir kalt rundt om i avisredaksjonene i Oslo, feiret i går i all ubemerkethet sitt 25-års jubileum som en av avisenes trofaste hjelpere.

Fra første dag Jensen begynte sin virksomhet som ekspert på fjernskrivere har han nydt en popularitet som har vært uforanderlig, like uforanderlig som hans lune, gode humør og hans usvikelige evne til å ordne opp i og få satt igang igjen de uunnværlige maskinene når de plutselig har funnet for godt å ta seg en liten pause i formidlingen av nyheter fra alle verdens kanter.

Han er så pålitelig som et kronometer, han kan sitt metier ut og inn, og han lar seg ikke bringe ut av sin permanente sinnslikevekt om man trekker ham ut av sengen midt på natten for å få ham til å sette fart på en sviktende fjernskriver.

Kristian Jensen er født i 1889 og skulle egentlig ha falt for aldersgrensen, men til alt hell for avisene er han så vital og arbeidsglad at han akter å holde det gående ihvertfall ett år til.

Kristian Jensen feiret sitt 25 års jubileum hos oss den 26 februar i år. Ovenstående har vi sakset fra Aftenposten den 27 februar. Slikt er koselig stoff.

Takk for den festlige gaven jeg fikk da jeg sluttet i firmaet og for hyggelig samarbeid gjennom årene.
Gudrun Willerud.

R O S og R i S

Det er utrolig!

Etter fjorårets slette erfaringer med denne spalten, trodde jeg aldri jeg skulle få anledning til å prøve den klisjeøomstillingen som jeg så håpefullt skrev om i nr. 1 i fjor. Men det utrolige er skjedd. Det er virkelig grunn til å bytte om på rollene. Måtte det bare bli slik i fremtiden også.

Wig.

Telefonservice.

Sentralborddamene forteller at de ansatte er blitt nesten utrolig flinke til å melde fra når de forlater plassen sin. Det finnes bare noen ganske få sorte får, som trenger kraftigere konfekt enn det vi har budt på hittil. Det er også hyggelig å legge merke til at de aller fleste presenterer seg i telefonen. Det ser faktisk ut til at vi med våre henstillinger har løst en oppgave.

Men hvorledes er det med representantene. Får de ikke avisen vår, eller leser de den ikke. De er jo så skarpe herrer alle sammen at hvis de hadde lest våre oppfordringer til telefonservice, hadde de sikkert sluttet at de omfatter også dem. Sentralborddamene klager over at de nesten aldri melder fra hvor de oppholder seg når de er på besøk her i Oslo. Det skaper en mengde unødige rundspøringer og bryderi. Kjære lesere, hjelp til å gjøre dem oppmerksom på forholdet.

En som virkelig følger med!

Arne Hansen, Prod., er skarpere enn de fleste, og like før jul hadde han et morsomt hipp til oss redaktører. Han hadde hatt så moro av å se om vi, som ellers legger oss opp i både stort og smått, kom til å oppdage den feiltrykken, som har gått igjen i avisens »heading« i årevis? Men hadde vi det da? Det står nemlig at avisens adresse er Rosenskrantzgt. (med fin trykk) og der kan man altså se hvor nøye man skal være med alt. Altså: Ta aldri noe for gitt, selv om en »arver« noe, som en har all mulig grunn til å tro er gull verd.

Ellers takker vi for de mange hilsener med takk for avisen, men jamen må vi ta oss voldsomt sammen heretter, når vi nå vet hvor nøye vi kan risikere å bli ettersatt i sømmene.

En hyggelig samtale.

Bergverksselskapet Nord-Norge bygger for tiden ut Bleikvassli Gruber. Et par ingeniører fra Proton,

Trondheim, reiste tidlig oppover og tilbød vår assistanse på stedet. Vi fikk anledning til å komme med forslag og tilbud, og resultatet ble at vi fikk bestilling på alt det elektriske utstyret.

Til å begynne med hadde vi bare med ingeniørene ved anlegget å gjøre, men alle bestillingene ble avgjort av hovedkontoret i Oslo, og en dag fikk vi også besøk av lederen, direktør Holger Fangel. Han kom for å spørre om vi kunne greie de knappe terminer som var fastsatt, og sa da følgende:

»Jeg vil ikke unnlate å fortelle Dem hva som er en av de medvirkende årsakene til at dere får bestillingen på anlegget. Da Foldal Gruber ble utbygget, var jeg kontorsjef der nede og hadde ansvaret for innkjøpene. Store bestillinger ble plassert hos Siemens Norsk Aksjeselskap i Oslo, og vi fikk dengang spesielt av direktør Taranger og avdøde ingeniør Gundersen en så utmerket service og leveransene løp så programmessig, at jeg fant det helt naturlig å gå til dere nå også.«

Det gleder oss meget heroppe i Trondheim å gi denne honnør videre til Proton Oslo og direktør Taranger. Vi synes dette er et skoleeksempel på hvilken vidtrekkende betydning god service og programmessige leveranser har.

JB P/T

Rosene har torner også!

Med denne hentydningen vil jeg peke på faren som kan oppstå ved at vi alle har en tendens til bare å referere hendelser som viser hvor prektige vi er. Selvsagt er det hyggeligere å fortelle om solsidene, men et altfor skjevt bilde bør det ikke bli. Det vil langt fra si at jeg mener at vi skal vaske skittentøyet offentlig. Det ville være usmakelig, og ingen ville være tjent med det. Men vi bør tilstrebe et så objektivt bilde som vi makter. Det er ingen skam å ha gjort en feil, hvis man bare forstår å ta lærdom av den.

Wig.

Det norske språk.

For ikke lenge siden mottok P/T dette brev fra P/O:

»Vi tror ikke N. N. kommer til å gjøre krav gjeldende om utbetaling av saldo, og om han gjør det kan vi ikke forstå hvad skulde være årsak til ikke å gjøre det.«

KP P/T

38 år er ingen alder!

Ihvertfall ikke for en Siemens støvsuger. Eller hva skal en si til det lille intermesso som fremgår av korrespondansen vi har gleden av å gjengi her. Hovedpersonen, en Protos junior, smiler til oss på bildet ved siden av.

*Firma Proton A/S
Oslo*

Tillater meg aa sende Dem dette brevet, angaaende en støvsuger, Protos, som vi kjøpte av en agent for ca. 38 aar siden. Denne støvsuger har vært brukt flere ganger i uken i alle disse aar, og har aldri sviktet. Vi har skiftet børster og pose i den, det er alt. Den er stadig i bruk og virker like saa godt som noen annen støvsuger.

Jeg syntes det kunne være hyggelig for firmaet aa vite dette. Jeg har spurt min hustru om hun ikke snart skal ha en ny støvsuger, men hun sier at hun faar ikke noen bedre enn denne; og kan hende den holder i 38 aar til, sa hun.

Hvis De skulle ha interesse av aa se Deres gamle støvsuger i drift, saa er De hjertelig velkommen.

Larvik, 12. 2. 57.

*Med hilsen
Aage Mathiesen (sign.)*

*Herr Aage Mathiesen
Sverresgt. 17
Larvik*

Vedr. Protos støvsuger Oslo, 15. 2. 57.

Vi takker Dem for Deres ovennevnte brev som gledet oss meget. Det er sjelden vi får høre når noen er fornøyd med de apparater vi leverer, mens man derimot alltid får beskjed hvis det er noe iveien.

Da vi kan tenke oss at støvsugeren etter så mange års bruk vil ha godt av en overhaling, og at endel av utstyret kanskje bør skiftes ut, skal det være oss en glede å stå til tjeneste med dette uten omkostninger for Dem. I tilfelle De er interessert i dette, ber vi Dem sende støvsugeren til:

A/S Proton, Rosenkrantzgt. 11, Oslo, merket Ing. Qvenild.

Vi takker Dem påny for Deres elskverdige brev og håper at De ikke har noe imot at vi benytter dette, og eventuelt et fotografi av støvsugeren, i vår reklame for Protos støvsugere.

*Med vennlig hilsen
Aksjeselskapet
PROTON
K. Qvenild (sign.)*

*Herr Aage Mathiesen
Larvik Yrkesskole
Larvik*

Vedr. Protos støvsuger Oslo, 13. 3. 57.

Ovennevnte støvsuger ble returnert til Dem den 11. ds. Den er nu blitt grundig undersøkt og det er satt inn følgende nye deler: 1 vifte, 1 filter og kullbørster.

Dessuten har vi sendt Dem et lite møbelmunnstykke med påsettbar børste. Dessverre har vi ikke noen spesiell bokbørste, men vi har sendt Dem en annen liten sugebørste som vi antar vil kunne brukes.

Vi håper at støvsugeren etter overhalingen er blitt ennu bedre enn før og at De må få glede av den i mange år fremover.

*Med hilsen
Aksjeselskapet
PROTON
K. Qvenild (sign.)*

*Hr. ing. Qvenild
A/S Proton
Oslo*

Takker Dem meget for brevet og støvsugeren, som vi har mottatt, og mange takk for børstene.

Ja nu er den jo som ny igjen, saa nu gaar den nokk i 38 aar til, saa da kan jo mine efterkommere sende den inn til firmaet til eftersyn, ja ingen vet, men jeg haaper det, og da vil det nokk bli en sjeldenhet.

Ja ennu engang mange takk for bryderiet.

Larvik, 14. 3. 57.

*Med vennlig hilsen fra
Mina og Aage Mathiesen
Sverresgt. 17
Larvik*

Jeg ønsker følgende kontorrekvisita:

Redigering

Utskrift

Kloke hoder

Kloke hoder har funnet frem til en rekke praktiske tiltak som skal bidra til å lette og rasjonalisere arbeidet for oss. Men vi er alltid klokere selv, og kan således ikke benytte oss av det andre har funnet på. Eller hva kan ellers grunnen være til at så forsvinnende få benytter seg av rekvisisjonsskjemaet for kontorrekvisita, som er vist ovenfor. Eller kanskje de ikke fatter hvor praktisk det egentlig er, akkurat som de, etter hva jeg har hørt, heller ikke vil benytte legitimasjonskortet. Hvorfor ikke forresten? Er det fordi damene finner at passbildene er for avslørende? Det ville kanskje hjelpe meget hvis salget til de ansatte ble gjort avhengig av behørig legitimasjon. Men tilbake til rekvisisjonsskjemaet..

Det er naturligvis hyggelig med litt avveksling av og til, så jeg kan godt forstå at den enkelte gjerne går og henter kontorrekvisita selv, men det er et forhold vi må ta hensyn til, og det er den forstyrrelse det bringer i arbeidet for den som skal utlevere sakene. For ham er personlig avhentning meget upraktisk. Han har nemlig en rekke andre plikter å ivareta ved siden av kontorrekvisitaутleveringen. Det ville avlaste ham meget hvis vi gikk over til å sende skriftlig rekvisisjon på det vi trenger. Slik det er i dag med renn hele dagen og en telefon som aldri står still, må han bli overbelastet. Det er da merkelig at alle må ha alt med en gang. Ingen later til å ha oversikt over hva de trenger i morgen. Er ikke det et tegn på slapphet, og fullstendig unødvendig?

Nei, la oss avlaste vår kollega og bruke rekvisisjonsblokken. Og glem ikke å rekvirere i dag det du trenger i morgen. Kanskje finner reklameavdelingen tid til å sette opp en oppstilling over det som føres på lager. Jeg tror det ville være en idé å angi cirka-priser, så vi kunne se hva det koster. Vi ville sikkert bli forsiktigere med forbruket hvis vi hadde oversikt over hvor kostbart det er.

Wig.

Enkle midler

Det er utrolig hvor de enkleste midlene er de mest virkningsfulle. Et fint eksempel på det var utstillingen av Siemens-punktlyskastere. Øverst i neste spalte bringer vi et bilde fra arrangementet. Det er morsomt »å høre på byen«: Det er virkelig en fin utstilling dere har med de blomstene. Beste gratulasjoner til reklameavdelingen.

Forsinket

Vi er dessverre sent ute denne gangen. Det er kjedelig, men ikke noe å gjøre ved. Vi håper det skal bli bedre neste gang. Interessant er det jo på den annen side å legge merke til hvor mange det er som savner avisen når vi blir forsinket. Det er hyggelig når det spørres hvor det blir av avisen. Det viser da en viss form for interesse. Vi på vår side kan naturligvis svare: Hvor blir det av bidragene. Dere venter visst enda at vi redaktører skal skrive avisen for dere, men dere tar feil. Vi skal redigere den. Det er noe annet. Nå, vi synes å merke tydelig bedring, og vi håper det bare er en begynnelse, slik at avisen vår kan bli en virkelig bedriftsavis.

I neste nummer har vi satt av plass til et firesiders bidrag fra Amtm. Meinichsgate, som innkjøpssjef Jansen sikkert vil være så elskverdig å skaffe til veie. Gjerne ser vi en del bilder som illustrasjon. Det gjør det hele så meget mer levende.

Kanskje savner en og annen notiser under personalia. Det har sin årsak. Vi er sikker på at de som er så ivrige til å gå med lister vil være minst like ivrige til å sende en hyggelig hilsen til avisen, bare vi gjør dem oppmerksom på at vi gjerne vil ha slike bidrag. Selv finner vi det ikke riktig å oppfordre til å skrive om en jublant. Det er noe man gjør ut fra et personlig behov, ganske enkelt fordi en selv gjerne ser at jublanten blir hedret i avisens spalter. Det er sikkert bare en forglemmelse at ingen har tenkt over det forholdet før.

Apropos forglemmelse. Jeg minnes ganske svakt et sirkulære fra det tillitsmannsutvalget, som så suverent forlenget sin egen funksjonstid. Vi skulle stemme på noe? Hva var det igjen? Kanskje husker de det ikke selv lenger. I ethvert fall har de glemt å holde oss orientert.

Bidrag til neste nummer må for øvrig innleveres innen 15 juni 1957.

Wig.

Bridgeklubben.

Under Grefstads inspirerende ledelse er bridgeklubben vokst sterk. Den har nå ca. 40 medlemmer som i vinterhalvåret møtes til fredelig dyst hver fjortende dag, ved siden av at den deltar med flere lag i bedriftsturneringen. Jeg beklager at klubben også denne gang av plasshensyn må bli stemoderlig behandlet i avisens spalter.

FRA PROTON TRONDHEIM:

Et hyggelig brev

For Nordmøre Interkommunale Kraftlag, Kristiansund N, monterte vi i 1953 en transformatorstasjon for en ytelse på 30 MVA. Stasjonen binder sammen Kristiansund Elektrisitetsverks gamle 60 kV nett med den nye 66 kV-linjen fra Aura og leverer strøm over 20 kV nett til omliggende distrikter.

Søndag 3 februar i år ble apparatanlegget og hovedtransformatoren i stasjonen nesten totalskadet ved brann som følge av lynnedslag like ved. Da denne stasjon normalt formidler en vesentlig del av den elektriske energi til Kristiansund og distriktene omkring, skapte brannen en ytterst vanskelig situasjon for elektrisitetsverkene og abonnentene. Brannen fant sted nøyaktig samtidig med at silden begynte å nærme seg Nordmørskysten for første gang på mange år, og skapte således spesielt for sildoljefabrikkene en ytterst kjedelig situasjon.

På anmodning av driftsbestyreren, sivilingeniør Ragnvald Aas, sendte vi med en gang 5 mann nedover for å få stasjonen provisorisk i drift så snart som mulig. Sivilingeniør Olav Høyland hadde bearbeidet anlegget i 1953, og det var naturlig at han overtok ledelsen av arbeidet. Ellers var montasjeinspektør Opheim, montørformann Johansen og montørene Grostad og Skatvold med. Heldigvis gikk hele montasjen etter forholdene riktig bra, og da alt var brakt i orden, mottok vi et så hyggelig brev fra Nordmøre Interkommunale Kraftlag at vi synes flere må få lese det, og gjengir det derfor her in extenso:

*A/S Proton, Schultzgt. 8,
Trondheim.*

Som De fra før vet, ødela en brann det vesentligste av Averøya transformatorstasjon. Foruten brann i transformatoren ble apparatanlegget med tilbehør helt ødelagt. Vi var da i en uhyre vanskelig situasjon, men takket være goodwill fra alle kanter lyktes det på kort tid å få tak i det nødvendige materiell og hjelp for en provisorisk utbedring, og allerede 11 døgn etter brannen ble driften gjenopptatt over den annen, ikke brannberjedde transformator.

Når det lyktes å komme så fort i gang, skyldes det i første rekke at De elskverdigst stillet Deres stab av ingeniører og montører til vår disposisjon for å foreta opprydding og montering av det midlertidige anlegg. Deres folk forsto tilfulle den alvorlige situasjon vi var i, og de gikk inn for oppgaven med liv og lyst og med et arbeidstempo som man skal lete lenge etter. Takket være Deres innsats og den goodwill som ble vist fra også våre andre leverandører, tror jeg man kan si at der er utført et rekordarbeid som det skal letes langt utenom landet etter å finne maken til.

Det er et gammelt ord som sier at i nøden lærer man sine venner å kjenne, og jeg har i sannhet under det ubell som har rammet oss, fått erfaring for at alle har vist oss goodwill.

Hjertelig takk!

Nordmøre Interkommunale Kraftlag 18. 2. 1957.

Ragnv. E. Aas.

Brattingfoss

kraft- og pumpestasjon

Brattingfoss kraft- og pumpestasjon ligger i Nord-Trøndelag fylke, ca. 40 km fra Steinkjer, og er bygd av Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk. Stasjonen ligger mellom Holdensjøen og Follavatn, og utnytter hele høydeforskjellen mellom disse to vann, ca. 120 m. Dette blir da også pumpehøyden når stasjonen går som pumpestasjon. Follavatn er inntaksmagasin for Follafoss kraftstasjon, som ligger mellom Follavatn og Beitstadfjorden med en fallhøyde på ca. 180 m.

Hvorfor er det så montert en pumpe i Brattingfoss? Grunnen finner vi i magasinforholdene i vassdraget. Follavatn har et meget lite magasin i forhold til nedslagsfeltet, og i flomtiden blir magasinet fylt på kort tid. Størstedelen av flomvatnet vil da renne i sjøen dersom det ikke blir tatt hånd om på en eller annen måte. Follavatn får videre tilløp fra Strømsætervatn, som også blir meget raskt fylt i flomtiden.

Den eneste måten å samle opp flomvatnet på er å pumpe det opp i Holdensjøen, som er et meget stort magasin i forhold til nedslagsfeltet, og som derfor meget sjelden vil fylles av tilsiget. I flomtiden brukes derfor nå overskuddskraft i andre stasjoner til å pumpe flomvann opp i Holdensjøen, og dette vannet kan da siden utnyttes både i Brattingfoss og i Follafoss.

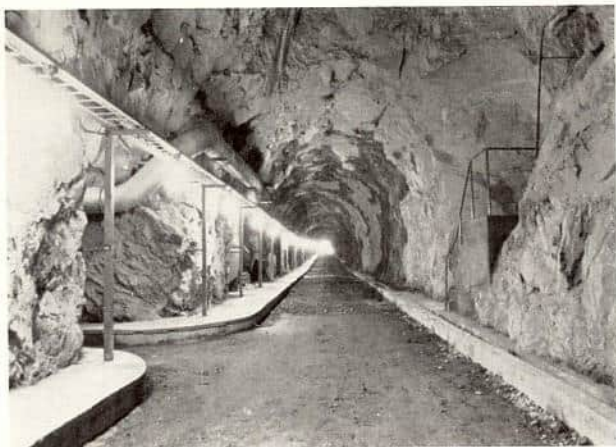
Brattingfoss blir fjernstyrt fra Follafoss, og for å muliggjøre dette er det montert en 12-pars kabel mellom stasjonene. Over denne kabelen, som er ca. 9 km lang, overføres alle måleverdier som er nødvendige for reguleringen og en rekke stillingsmeldinger som gjør det mulig for maskinistene i Follafoss å få full oversikt over driftstilstanden i Brattingfoss. Videre overføres impulser for regulering under drift og for start og stopp både for turbin- og pumpedrift. Alle signaler og måleverdier overføres over 6 par, noe som er mulig ved at en rekke signaler overføres over velgere.

For å muliggjøre full fjernstyring er det i Brattingfoss montert elektriske styreventiler for de forskjellige ventiler, et utall av endekontakter og en elektrisk hjerne bestående av ca. 100 hjelpe- og tidsreleer. Dette utstyret er koplet sammen ved hjelp av ca. 100 000 meter ledning. Ved start og stopp foregår alle operasjoner automatisk i en bestemt rekkefølge, og det blir automatisk kontrollert at alle betingelser er oppfylt før en operasjon settes i gang. Alt maskinisten har å gjøre er å trykke på den riktige knappen.

Av de mer spesielle apparater kan nevnes utstyret for den automatiske synkroniseringen, som omfatter automatisk spenningsinnstiller, automatisk turtallregulator og automatisk innkoplingsapparat for effektbryteren. Videre har en automatisk inn- og utkopling av den elektriske bremsen.

Synkronmaskinen, som brukes både som generator og motor, apparatanlegget og det elektriske utstyr for øvrig er levert av vårt firma. Stasjonen ble satt i drift først i desember 1955 etter en hektisk sluttspurt. Pumpen ble satt inn i normal drift i mai 1956. Vår ledende montør i Brattingfoss har vært Odd Brustad.

M. Skjervøy P/T

Adkomsttunnelen inn til stasjonen er ca. 300 m lang. Fortauet til venstre er kabelkanalen for fire 60 kV enfase-effektkabler: 20 kV-kabelen, fjernstyre-kabelen, signal-kabler og lauspente effektkabler er ført på kabelbro.

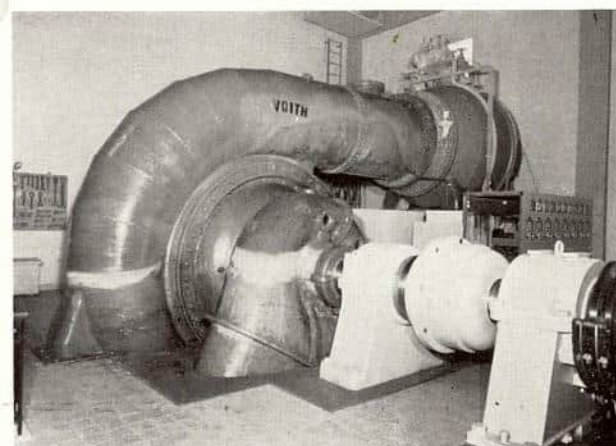
Her er vi ved inngangen til stasjonen. Rett mot inngangen har en et lysbilde som til enhver tid viser driftstilstanden. Et tilsvarende bilde finnes i Follafooss kraftstasjon, slik at maskinistene der har full oversikt over driftstilstanden.

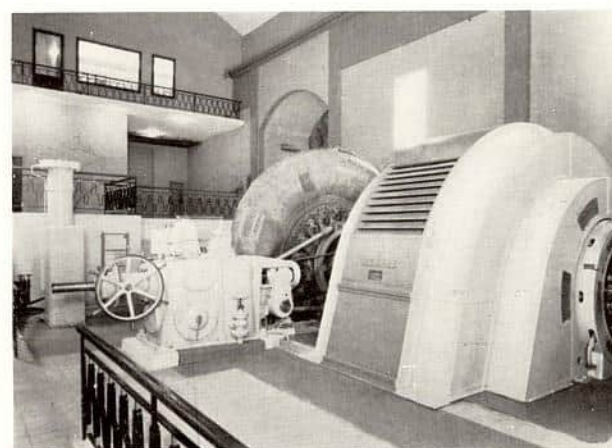
På grunn av at apparatanlegget er meget beskjedent er hverken kontrollrom eller apparattavle av de største. Generatoren er over en 15 MVA transformator og 8 km 60 kV-linje koplet direkte inn på samleskinnene i Follafooss.

Generatoren er plassert mellom turbin (nærmest) og pumpe. Pumpeventilen sees helt til høyre på bildet. I styreskapet til høyre finnes styreventilene for pumpeventil, trottlev ventil, oljeventil, kjølevannsv ventil, trykkluftsv ventil osv.

Her ser vi pumpen. I generatordrift er pumpen koplet fra og står stille. Ved start for pumpedrift blir koplingen ført i inngrep mens maskinene står. Koplingen styres hydraulisk gjennom sentrum av akslingen.

Her ser vi generatoren (synkronmaskinen), som er på 14 000 kVA. Da det ikke er noen fri akselende for magnetiseringsmaskiner og pendeldynamo, er disse her plassert mellom de to generatorlagrene.

Protonlagets årsfest 1957

Fredag den 28 februar 1957 samlet »protonerne« i Trondheim seg med sine respektive til P/T's tradisjonelle årsfest. P. g. a. forskjellige vanskeligheter som oppsto, måtte imidlertid tradisjonen fra tidligere år delvis brytes, idet festen i år måtte avholdes i Studentersamfundet i Trondheim på en fredag. Særlig dagen gjorde at det ikke manglet på pessimistiske spådommer angående deltakerantallet, men det viste seg at alle betenkeligheter i så måte var grunnløse, idet oppmøtet, så vidt vites, slo alle tidligere rekorder, uten dermed å si at det ikke kunne være bedre.

Det var imidlertid hyggelig å se at festkomiteen også hadde husket på firmaets pensjonister, og det er å håpe at det ved fremtidige fester blir en fast tradisjon at alle pensjonister blir bedt.

La det være sagt med en gang. Festen var tvers igjennom vellykket, takket være et glimrende forarbeid av festkomiteen, som i år besto av Tor Jemtland, Erling Eriksen, Torbjørn Jenssen og Ella Hansen. Fremheves må også sangene som var laget spesielt for festen. De var meget gode, og må sikkert ha voldt sine skapere mye hodebry.

Festen begynte kl. 19,30 (eller var det kl. 20?), og vi møttes i »Roindhallen«, hvor vi ble mottatt av festkomiteen og servert et glass cocktail. Så gikk vi da opp i Storsalen, som for anledningen var meget koselig pyntet med levende lys på bordene og fontene midt på gulvet. Tradisjonen tro ble det servert svinestek med tilhørende øl og aquavit, is og et glass portvin til dessert. At maten var helt førsteklasses gjorde nok også sitt til at festen ble så vellykket. Ved bordet ble det først ønsket velkommen av festkomiteens formann, som håpet at alle ville få en hyggelig kveld og introduserte kveldens toastmaster, Magnar Skjervøy. Toastmasteren besto sin oppgave med glans, og fikk mang en gang salen til å koke av latter. Første taler var Protonlagets nye formann, Reidar Stokkan, som ga et innblikk i Protonlagets forskjellige funksjoner, og gjorde det klart hvilke store fordeler medlemmene av laget har. Neste taler var dir. Selmer, som ga en

orientering om bedriftens arbeid i året som gikk. Fru Nordmark, som holdt tale for herrene, viste seg å være den rene folketaler, og fikk hele salen til å more seg kostelig. Hun konkluderte med den hyggelige påstand at »Mainnfolkan nå itj var så ille læll«. Talen for damene ble holdt av vår alles Fredriksen, og dermed skulle alt være sagt. Det ble sagt etterpå at taket skulle ha løftet seg flere meter.

Etter maten ble det servert kaffe og likør, og så startet dansen som varte langt forbi de små timer, bare avbrutt av Jan Sissner, som under stor jubel refererte et sportsstevne i N. R. K., samt fortalte om Ola Nordmanns spesialrett — geitosten.

Job. P/T

Før festen

Før siste årsfest ved P/T fikk en av de mannlige deltakerne det råd av en om ikke eldre så mer erfaren venn, som ikke skulle avgårde, om ikke å bli forelsket i noen på festen.

— Du må passe deg for å se damene dypt inn i øynene.

— Vær ikke engstelig, kamerat, det kan ikke bli tale om så store dyp.

— Pass deg likevel, fortsatte den andre. Du kjenner vel uttrykket om å drukne i et vaskefat?!

Da historien kom stenografdamene for øret (for det var jo dem som måtte renskrive den), utbrøt en av dem:

— Ha, ha, hør på ham. Jeg tror likevel du ville falle for en av oss hvis vi virkelig gikk inn for det...

KP P/T

Bedriftsutvalget i P/T

Proton, Trondheim, har nå også fått sitt bedriftsutvalg. Da det sikkert finnes mange som er lite kjent med hva som behandles i utvalget, refereres det vesentligste av møteprotokollen fra det etablerende møte i Trondheim. Fra de ansatte møtte: Bj. Schrøen, M. Skjervøy og A. Stamgård. Fra ledelsen møtte: Selmer, Hellesvik og Bottheim. Direktør Selmer ble valgt til formann og siviling. Skjervøy til sekretær.

»Det ble den 14. 12. 56 holdt et etablerende møte for bedriftsutvalget ved A/S Proton, Trondheim.

I anledning av at dette var det første møte, deltok disponent Astrup fra P/O for å orientere medlemmene om utvalgets funksjoner i P/O, og om de spørsmål som har vært oppe til behandling der.

De tingene som i første rekke har vært behandlet i P/O er regnskapsrapportene som blir utarbeidet tre ganger i året. Møter har derfor vært holdt umiddelbart etter at rapporten har foreligget, men i tillegg har det vært sammenkalt til møter 1—2 ganger i året. Ellers har bl. a. lokalforhold, forslagsordning og spørsmålet om husmorvikarer vært drøftet. Erfaringen er imidlertid at 70—80 % av møtetiden har gått med til orientering fra ledelsen. Utvalget er da også kommunikasjonsorgan og skal lette samarbeidet mellom ledelsen og de ansatte.

I utvalget er det meningen at ledelsen bl. a. skal redegjøre for bedriftens virksomhet og de planer som foreligger m. h. t. driften i den nærmeste fremtid, og formannen mente derfor det kunne være interessant allerede på dette etablerende møte å komme inn på en del arbeider som er i gang og de største bestillinger vi har fått.

Disponent Astrup kom på slutten av møtet inn på den verdi opplysninger om firmaets disposisjoner hadde på samarbeidsånden, og oppfordret medlemmene til å spre det som ble behandlet på møtene blant kollegaene. Schrøen sa seg helt enig, idet han mente at alle var interessert i at firmaet gikk fremover, men han etterlyste aktualitet i arbeidsmetodene og hjelpemidlene. Det kommer stadig nye hjelpestoffer for bare å nevne arbeidsområdet sveising, og nye metoder som behandles i fagtidsskrift. Men dessverre sirkulerer de tidsskriftene som firmaet i dag abonnerer på, bare mellom 4—5 istedet for 40—50, mens andre fullgode tidsskrifter ikke abonneres på. Sekretæren fikk derfor i oppdrag å utrede spørsmålet til neste møte og komme med forslag til ny ordning, slik at forbedringer som blir behandlet kommer rette vedkommende for øre og dermed til beste for firmaet.

Neste møte foreslås satt til først på nyåret etter utarbeidelsen av regnskapsrapporten. Det vil da bli tatt opp til behandling bl. a. forslagsordningen og org. planen i firmaet. Sekretæren vil kontakte medlemmene ca. 1 uke før møtet for at disse kan komme med emner som ønskes tatt opp, og endelig sakliste som blir utarbeidet av formannen og sekretæren i fellesskap, vil så bli tilstillet medlemmene minst 3 dager før møtet.

Som vi ser, er bedriftsutvalget i første rekke et kommunikasjonsorgan mellom firmaets ledelse og dets ansatte. Vi anbefaler derfor de ansatte å merke seg hvem som er medlemmer av bedriftsutvalget og kontakte disse hvis saker som ikke naturlig kan fremmes gjennom tillitsmannsutvalget, ønskes behandlet i be-

driftsutvalget. Som vi så av møteprotokollen, fikk sekretæren bl. a. i oppdrag å komme med forslag til bedre ordning m. h. t. sirkulering av tidsskrift. Dette har med effektivisering i firmaet og samtidig med utdannelsen av de ansatte å gjøre. I likhet med dette fins sikkert tilfelle på ditt arbeidssted som ved å bli diskutert i bedriftsutvalget kan bli til gjensidig verdi. Vi bør alle være interessert i firmaets vel og bestrebe oss på å identifisere oss med det. For det er jo her vi har vårt levebrød.

KP. P/T

65 år

Reisende, ingeniør Harald Gaustad i A/S Proton, Trondheim, fylte 27. 1. 57 65 år.

Harald Gaustad var med i det første elevkull som gikk ut fra Trondheim Tekniske Skole i 1914 og ble i august samme år ansatt ved Siemens Schuckert Afdeling Trondheim som tekniker.

Gaustad kan se tilbake på over 40 års virksomhet i samme firma og har fra 1923 vært knyttet til firmaets salgsavdeling.

For vel et års tid siden måtte Gaustad underkaste seg en operasjon og dessverre har han siden ikke vært helt restituert.

Da undertegnede den 2 januar besøkte Gaustad i hans hjem for å få en samtale angående de gamle dager, måtte han holde seg i senga.

Gaustad fortalte at det var atskillig virksomhet med installasjoner og nye anlegg på Siemens da han begynte. Et av de større oppdrag firmaet hadde på den tid var utbyggingen av Verdal komm. E-verk, hvor arbeidet omfattet høyspennings kraftstasjon, linjenettet og installasjoner. Nærmest som en kuriositet fra den tid når det gjelder akkordene og lønnsnivået fortalte Gaustad at akkordprisen for opplegg av et lampepunkt med glansgarn var kr. 1,50.

Installasjoner og anleggsarbeider fra den tid medførte mye tegnearbeide idet alt ble tegnet med tusj på trasing lerret.

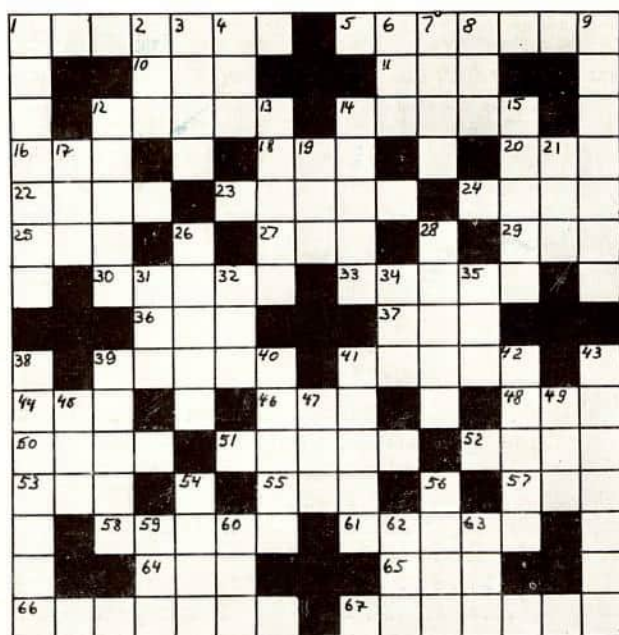
Når det gjelder salgsarbeide hører Gaustad med til pionerene i det nordenfjeldske Norge. Firmaet begynte i 20-årene med regulære reiseruter på strekningen Volda—Kirkenes og utallige er de reiser Gaustad har gjennomført i de omkring 30 års reisetid på kysten.

I 30-årene var jeg selv ansatt ved en Møre-bedrift som hadde Siemens anlegg fra første tid og kom på den måten i forbindelse med Gaustad. Jeg vil gjerne ha sagt at Harald Gaustad hørte med til de absolutt stødige reisende. Han rodde seg aldri lenger ut enn båten bar. Gaustad var derfor alltid velkommen tilbake, hvilket sikkert bidro til å opparbeide firmaets posisjon på distriktet. På kysten, og da spesielt på den lange Nord-Norges-ruten har Gaustad mange venner som fra hans første reiseår vil huske ham med taknemlighet for alle de råd og opplysninger som han kunne gi ved sine besøk.

Gaustad har sluttet med de lange, og til dels strabasiøse reiser, men jeg vil håpe at han kan overvinne sykdommen og fremdeles kan bli å finne på sin plass i firmaet.

Reidar Stokkan P/T

Premie-Kryssord

Vannrett:

1. Coulomb.
5. Mer enn lurere.
10. Natlig gjest.
11. Måleenhet.
12. I Hannover.
14. Krok.
16. I haven.
18. Egenskap.
20. Tre.
22. Greie.
23. Fort.
24. Pynt.
25. Like.
27. Den første.
29. Kvinnenavn.
30. Bar.
33. Språk.
36. Merkelig.
37. Griper.
39. Ansett.
41. Fjernet.
44. Kort.
46. Om vinteren.
48. Uorden.
50. Adv.
51. Streve.
52. Melding.
53. Holde munn.
55. Fugl.
57. Traust.
58. Legning.
61. File.
64. Gretten.
65. Pattedyr.
66. Kjære.
67. Forgå.

Loddrett:

1. Fangstredskap.
2. Litt.
3. Hissig.
4. Pynt.
6. Del av Sverige.
7. Grunnstoff.
8. Til påske.
9. Mirakeldrikk.
12. Lik.
13. Emballasjen.
14. Ferdselsåre.
15. Ferdselsåren.
17. Fordel.
19. Har skattefri inntekt.
21. Rom.
26. Av årets inntekt.
28. Bokstavere.
31. Båt.
32. Ikke flere.
34. Gudinne.
35. Europeer.
38. Gressgangene.
39. Treet.
40. Snakker.
41. Tilbake.
42. Linje.
43. Fremragende.
45. Sportsredskap.
47. Kjent Kiplingfigur.
49. Næringsmiddel.
54. Værelse.
56. Øverst.
59. Tre.
60. Gudinne.
62. Holdning.
63. Ynket seg.

Løsningen sendes Wig. P/O merket »Kryssord« innen 15 juni 1957. På løsningsslippen skrives muligst nøyaktig forklaring til vedstående foto. Det er om å gjøre å få med flest mulig opplysninger. Hvis bildet viste toppen av en ølflaske, så gjaldt det å gjette hva slags øl og hvilket merke. Den som kommer nærmest og har riktig løsning av kryssorden, vinner runden. Det blir også i år stillet opp en årspremie for den som har flest riktige løsninger. Her teller ikke fotospøken med.

Opplag: 1100. Trykt 25.5-57 i A. W. Broggers Boktr., Oslo.

Kryssordmesterskapet 1956

Det er lykket meg! Selv om det sikkert ikke er helt riktig av meg, fylles jeg av skadefrydens sødme. Jeg har overlistet gutta fra Trondheim, enda de har ligget som grå katter her nede i Oslo helt siden fristen for innleveringen av løsninger til kryssorden utløp. Først snek Hellesvik seg rundt i gangene, så en stakkar kunne bli rent nervøs av det, og da han ikke holdt ut lenger og reiste nordover igjen, så varte det ikke lenge før Stokkan og etter ham Bottheim dukket opp på arenaen. Men hva gjorde jeg? Jeg ventet helt til luften var ren. Så snek jeg meg opp til Iversen og lot i all hemmelighet frøken I. Søyland tilkalles som vitne på at alt gikk riktig for seg.

Ingrid Torgmo på telefonsentralen fikk konfekt-esken som vinner av fjerde runde. Og hvem tror dere fjorårets kryssordmester ble? Jo, ingen ringere enn Dahlberg. Dere husker sikkert han Bjørn som ville løse kryssordoppgavene våre med kulepenn, og som så i siste liten fikk lånt et nytt eksemplar av første nummer så han møysommelig fikk stablet en blyant-løsning på bena. Av hensyn til ham måtte vi begynne med de innlagte slippene, og det har altså ikke vært forgjeves. Som premie fikk han et dampstrykejern, så nå håper vi at kona hans blir glad og ansporer ham til fornyet dyst i dette året. Ja, vi håper naturligvis at dere andre også vil være med og gjøre ham rangen stridig. Dere er velkomne fra P/T også, selv om dere slett ikke behøver å gå av med alle eskene. Frøken Søyland fikk for øvrig en ekstrapremie for original løsning. Det er vel ikke mange som henne, som holder mus som husdyr, men det gjør hun altså. Ihvertfall hadde hun for 35 l.r. skrevet »mus«. 35 v.r. hadde hun »merker« og 36 l.r. »kul«.

Vi innfører også noe nytt. Vi føyer til en tilleggsoppgave som så vidt mulig skal erstatte loddteknin-gen. Dere husker sikkert fotospøken fra julenummeret. Nå gjelder det å gjette så en kommer nærmest den gjenstanden det er tatt bilde av.

